

2021 JÚL. 04

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Baranya Megyei Kirendeltség

Iktatószám: BAMK-208-9/2021

Hiv. szám: 90205-A/73-11/2021

Ügyintéző: Tóth Ágnes

gyermekvédelmi referens

Melléklet: 1 db

Jeszán Csabáné

mb. intézményvezető

Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ és
Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat

Pécs

Egyetem u. 2.

7626

Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat 7626 Pécs, Egyetem u. 2.	
Egyeztetés: 90205-ERK/1030/2021	
Tervezés: 90205-A/73-11/2021	
Jeszán Cs.	

Tárgy: szakmai program jóváhagyása

Tisztelt Intézményvezető Asszony!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakra tekintettel a Baranya MGYK II. számú Szakmai Egységének Szakmai programját – a hozzá tartozó melléklettel együtt – a fenti iktatószámon jóváhagytam.

Kelt: Pécs, 2021. június 25.

Tisztelettel:

Dr. Gálné dr. Babinecz Erzsébet
igazgató

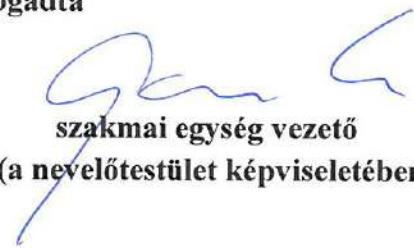
Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ

II. számú szakmai egységének szakmai programja

2021.

A szakmai programot a nevelőtestület 2021. 06.16-án elfogadta

szakmai egység vezető
(a nevelőtestület képviselőjeként)

Jászán Csabáné
mb. intézményvezető

Tartalomjegyzék

I. II. számú szakmai egység - program a szakmai egység szintjén

1. A szakmai egység neve, székhelye, telephelyei	3
2. Ellátandó célcsoport	3
3. Ellátási terület.....	4
4. Szolgáltatás igénybevételének módja.....	5
5. Együttműködés.....	5
6. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja.....	6
7. Célok	6
8. Továbbképzések, szakmai igényesség.....	9
9. Különleges szükségletű gyermekek nevelése.....	10
9.1 Nevelési alapelvek.....	10
9.2 Nevelési célok.....	11
9.3 Nevelési feladatok.....	12
9.4 Nevelési módszerek.....	13
9.5 Nevelés szakaszai.....	15
10. A minőségbiztosítás elemei.....	16
11. Feltételek.....	16

II. Ellátási helyek - a szakmai program specifikumai

a lakásotthonok szintjén.....	18
1. Mohácsi Különleges Gyermekotthon, 7700 Mohács, Perényi utca 13.....	18
2. 1-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon, 7720 Pécsvárad, Kossuth L. u. 6.1/1.-2..	25
3. 2-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon, 7720 Pécsvárad, November 29. utca 17..	30
4. Komlói Különleges Lakásotthon, 7300 Komló, Munkácsy Mihály utca 106.....	39

III. Mellékletek.....	46
------------------------------	-----------

II. számú szakmai egység

1. A szakmai egység neve, székhelye, telephelyei:

A Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ II. számú szakmai egységének működtetése a 7621 Pécs, Király utca 33. földszint 8. szám alatti székhelyű Központ által történik.

A szakmai egység szakembereinek munkáját koordináló szakmai vezető irodája a 7621 Pécs, Király u. 33. földszint 8. szám alatt található.

A szakmai egységet alkotó lakásotthonok:

1. Mohácsi Különleges Gyermekotthon
7700 Mohács, Perényi utca 13.
2. 1-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon
7720 Pécsvárad, Kossuth L. u. 6.1/1.-2.
3. 2-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon
7720 Pécsvárad, November 29. utca 17.
4. Komlói Különleges Lakásotthon
7300 Komló, Munkácsy Mihály utca 106.

2. Ellátandó célcsoport:

A Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ II. számú szakmai egysége baranyai lakóhellyel rendelkező, ideiglenes hatállyal elhelyezett, vagy nevelésbe vett különleges szükségletű gyermekek részére otthont nyújtó ellátást, illetve fiatal felnőttek részére utógondozói ellátást biztosít. A bekerülő gyermekek és fiatalok a társadalom periferiájáról, szociális problémákkal küszködő családokból kerülnek ki. Már kicsi gyermekkorukban súlyos családi drámák, konfliktusok szenvedő részesei. Életük gyakori velejárója a hányattatottság, a szeretethiány, az érzelmi sivárság, az alacsony kulturális szint, agresszív légkör. Mindennapjaik része a kudarcélmények sorozata, a kisebbségi érzés. Az iskola verseny- és teljesítmény centrikus légkörében állandó tanulmányi nehézségekkel küszködnek, mivel a traumák okozta lelki terhek miatt kisebb a teljesítőképességük a normál családban élő kortársaikhoz képest. A bekerülés okai közül a gyermekvédelmi törvény egyértelműen kizárja az anyagi problémákat, de a közvetlen okok a szülői bántalmazás, elhanyagolás legtöbbször mégis anyagi okokra vezethetők vissza. Amíg ezeket a körülményeket a család nem tudja megszüntetni, kevés a remény az alapvető, legfontosabb cél megvalósítására, a családba való visszagondozásra. A bekerülő gyermekek helyzetét nehezíti a különleges szükségletükből adódó képesség béli és készség béli hátrányuk, az ebből fakadó megbélyegzés is. Iskoláztatási, pályaválasztási életpályatervezési lehetőségeik is erősen korlátozottak.

A lakásotthonokba kerülő gyermekekről elmondható, hogy jellemzően a 10-17 év közötti korosztályból kerülnek ki. A hozott problémák sokuk esetében összeadódnak az erre a korcsoportra egyébként alapvetően is jellemző kamaszkori konfliktusos személyiség-fejlődési nehézségekkel is. Az érintett gyermekek száma ugyan az évek során abszolút értékben nem emelkedett, de a társadalmi-demográfiai helyzet ismeretében valójában mégis emelkedik, mivel az érintett réteg aránya a jelenlegi magyar társadalmi viszonyokat tekintve csökkenő, tehát a kisebb merítési csoportból is ugyanannyian kerülnek otthonainkba.

3. A szakmai egység ellátási területe:

- Baranya megye területéről érkező szakellátásban elhelyezett, nevelésbe vett, vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett különleges szükségletű gyermekeknek biztosít gondozási helyet.
- Utógondozói ellátást biztosít az ellátást Baranya megye területén kérő, a jogszabályi előírásnak megfelelő nagykorú fiataloknak.

Az ellátási terület jellemzői:

A szakmai egység ellátási területe Baranya megye 10 járási gyámhatóságához tartozó 301 településre terjed ki. A megye lakossága Péccsel együtt 363 ezer fő. A megye aprófalvas településein magas a nemzetiségek aránya, ezen belül is meghatározó a roma lakosság jelenléte. Megyénk gazdasági nehézségeire utal, hogy az országos átlag fölötti a munkanélküliek aránya.

Bár az elmúlt években történt közútfejlesztések javították a térség külső megközelíthetőségének feltételeit, a rossz belső megközelíthetőség továbbra is hátrányosan érinti a megye gazdasági környezetét. Az aprófalvas településszerkezet miatt a gazdasági feltételek kedvezőtlenek más megyékhez képest, mindez pedig visszahat a belső megközelíthetőség problémájára (munkaerő mobilitása települések között, optimális közlekedésszervezés). Súlyosbítja a helyzetet, hogy a kisvárosok (amelyek mikro-, vagy kistérségi centrumszereppel bírnak) gazdasági funkciója erőtlen, a helyben elérhető szolgáltatások, intézmények száma alacsony. Ezzel parallel tényező, hogy a megye lakosságának több mint fele az érdemi funkcionális szerepkörrel nem bíró községekben/kis községekben él, ez pedig - a fent jelzett okok miatt - nehezíti a munkához/szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket.

A népesség korösszetétele igen kedvezőtlen. Az élve születések száma egyre jobban csökken, ugyanakkor nagyon erősen öregszik el a megye lakossága. A szociális szak- és alapellátásokra vonatkozó alapvető megyei jellemző, hogy az aprófalvas településszerkezet miatt a községekben nehezebb a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés; e problémát súlyosbítja, hogy Baranya megyében rendkívül magas a zsáktelepülések aránya (30%), mindez pedig a települési közösség elzártságát konzerválja. Magas a külterületen élők száma is – ők csak nehezen férnek hozzá az oktatási, szociális, kereskedelmi, egészségügyi szolgáltatásokhoz.

A térségi szociális szolgáltatásszervezést is nehezítő tényező, hogy egyre csökken a kistelepülések népességmegtartó ereje. Ennek oka, hogy főleg a fiatalabb korosztály tagjai a városias területekre, fejlettebb országrészekbe költöznek a jobb megélhetés reményében, míg helyüket a szegényebb, idősebb, kiszolgáltatottabb társadalmi csoportok veszik át. Ez a belső mobilizálódás ugyanakkor egyre nehezebb kihívások elé állítja a szociális, gyermekvédelmi ellátórendszert, hiszen a településeken az egyébként is nehezen hozzáférhető szolgáltatásokra egyre több rászoruló jut.

Jelentős társadalmi (és gazdaságszerkezeti) kihívást indukál a megye tartósan kedvezőtlen foglalkoztatottsági helyzete, nagy az álláskeresők (gazdaságilag aktív népességhez viszonyított) aránya (16%)

4. Ellátás igénybevételének módja:

A szakmai egységben működő gondozási helyek befogadják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, vagy nevelésbe vett különleges szükségletű gyermekeket, illetve azokat a fiatal felnőtteket, akiknek utógondozói ellátását - a működtető hozzájárulásával - a gyámhatóság elrendelte.

5. Együttműködés:

5.1 Intézményen kívüli együttműködés

Iskola: A gyermekotthoni/lakásotthoni nevelő, esetleg a megbízott gyermekfelügyelő részt vesz az iskolai rendezvényeken (pl.: szülői értekezlet, fogadóóra). Szükség szerint egyéni megbeszélést folytat a gyermek beilleszkedéséről, tanulmányi munkájáról, magatartásáról, a gyermeket segítő, összehangolt pedagógiai módszerekről stb. Az otthonok munkatársai lehetőségeik szerint szerepet vállalnak az iskolai kirándulások lebonyolításában, egyéb rendezvények szervezésében. Szoros, folyamatos kapcsolatra, együttműködésre törekszünk a gyermekek nevelőivel, osztályfőnökeivel, szívesen fogadjuk őket "családlátogatásokon". A gyermekek oktatási intézményeinek ünnepségein, kulturális programjain részt veszünk: farsangon, anyák napján, ballagáson, szalagavatón, tanévnyitón, tanévzárón, pályaválasztási tanácsadáson.

Gyámhatóság: A gyermekotthoni/lakásotthoni nevelő együttműködik a gyámmal, vele egyeztetve szükség esetén felkeresi a gyámhivatalt a gyermekekkel kapcsolatos kérdések megbeszélése ügyében. A gyermek és a hozzátartozók kapcsolattartásának alakulásáról a lakásotthon írásban tájékoztatja a gyámhivatalt.

OGYESZ: Az intézményen kívüli kapcsolatok elsődlegesen a gyermekvédelmi gyámokkal fontosak, de napi szintű az együttműködés az elhelyezési, nyilvántartási csoporttal és a szakértői bizottsággal is.

Egyéb:

Szakmai látogatóknak, érdeklődőknek bemutatjuk az otthonok belső életét, működését, a települési intézményekkel jó kapcsolatot ápolunk (önkormányzatok, háziorvosi, védőnői szolgálatok, rendőrkapitányságok, területileg illetékes gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok) A célok teljesítése érdekében, kiemelten az utógondozói ellátottak esetében fontos feladat a település munkaerő-piaci intézményeivel és szervezeteivel való együttműködés, illetve a fiatalok szükségleteiből képességeiből fakadóan gyakran a bentlakásos szociális intézményekkel való együttműködés.

A szomszédokkal jó kapcsolatot alakítunk ki. A gyermekek az együttélés szabályait tiszteletben tartva fogadhatják barátait, de megóvjuk őket a felületes ismerősök önző közeledéseitől.

5.2 Intézményen belüli együttműködés

A szakmai egységen belül evidencia a munkatársak közötti harmonikus együttműködés, a

szakmai vezető koordinálása mellett a hatékony nevelési feladatvégzés érdekében szorosan együttműködnek a fejlesztő pedagógus, pszichológus és a lakásotthonok nevelői közösségei. Az intézményen belüli, de a szakmai egységen kívüli kapcsolatok elsődlegesen az üzemeltetési csoportra, a gazdasági csoportra és a munkaügyi csoportra terjednek ki. Szoros kapcsolataink vannak az intézmény más lakás és gyermekotthonaival is.

6. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja:

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a gyermekeink oktatási intézményével, a helyi gyermekjóléti- és családsegítő szolgálatokkal, az egészségügyi intézményekkel, központokkal és más helyi, a gyermekek fejlődését elősegítő szervezetekkel, egyházakkal. Ezen intézményekben dolgozók részére mindig lehetővé tesszük, hogy látogatásaikkal közvetlenül is bepillantassanak a lakásotthonok életébe.

A lakásotthonok szolgáltatásairól tájékozódhat minden érdeklődő az intézmény honlapján keresztül is.

7. Célok

A Különleges Gyermekotthoni/lakásotthoni elhelyezés célja, a jogszabályban lefektetettekkel összhangban, hogy a gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg korának és képességeinek megfelelően fejlődjen. Személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzon. Képessé váljon a vérszerinti családjába visszailleszkedni, valamint az önálló életvitelre és a társadalmi beilleszkedésre. Ezen túl, legfontosabb célunk kell, hogy legyen az, ami az emberi létezésnek, az emberi cselekedeteknek is a célja: a boldogság elérése, megtanulása.

Az itt élő gyermekek tanult tehetetlenségét kell felszámolnunk, hozzá kell segítenünk őket a nevelés során, a boldogság átéléséhez, a mindennapi élet öröméhez.

Teljes körű ellátás

Részletes elemeit az egyes lakásotthonokat bemutató fejezet tartalmazza. Teljes körű ellátás keretén belül a jogszabályban előírtakon felül a legfontosabb feladatunk a gyermek fizikai szükségleteinek kielégítése, valamint a megfelelő érzelmi, szellemi és erkölcsi környezet megteremtése. Megmutatni a lehetőséget, felkelteni az igényt a gyermekekben, egy teljesebb, a társadalom által elfogadott életforma iránt.

Iskola, tanulás

Elsődleges feladat a hozzánk kerülő gyermekek megfelelő beiskolázása a különböző oktatási intézményekbe. A gondozottak közül sokan az iskolai teljesítményt befolyásoló képességekben elmaradott, iskolai sikertelenség miatti kudarcok sorozatát átélő tanulók. A leírt hátrányok leküzdése tudatos munkát, jó nevelő-gyermek kapcsolatot igényel. A fejlesztő pedagógus, pszichológus segítségét, az iskolák felzárkóztató tevékenységével is igyekszünk összehangolni. Fontos a délutáni tanórák megléte, a kontroll. Személyes kapcsolatokkal, iskola-látogatásokkal, szülői értekezleteken való részvétellel, és az iskolai ifjúságvédelmi felelősök otthonainkba való meghívásával próbálhatjuk elérni a gyermekeinkkel szembeni esetleges előítéletek oldását. Pályaválasztásnál, továbbtanulásnál közösen, a gyermek képességeit, érdeklődését figyelembe véve keressük a legmegfelelőbb megoldásokat.

Lehetőség szerint több alternatívát próbálunk felkínálni. Tehetséggondozásra egyre kevesebb alkalmunk van, de folyamatosan részt veszünk pályázatokon.

Önálló életre nevelés

A nevelési elveinkből adódóan a gyermekeket természetesen képességeiknek megfelelően már a bekerüléstől kezdve bevonjuk a napi feladatok ellátásába. Segítő szakemberekkel, gyakorlat orinétált tevékenységgel, folyamatos gyakorlással nyújtunk segítséget az önellátás, a gazdálkodás gyermekeink képességeihez mértén elvárható szintjének kialakításához.

Utógondozás:

Amennyiben a gyermek körülményei indokolják, és a férőhely rendelkezésre áll, az otthon - a jogszabályban meghatározottak szerint - utógondozói ellátást nyújthat a fiatal felnőtt számára.

7.2 A célok elérésének módszerei

7.2.1 A nevelés-gondozás szoros egysége

A nevelés-gondozás folyamata elválaszthatatlan egymástól. Miközben gondoskodunk a gyermekről, egyben neveljük is, és ez fordítva is igaz. Ezért a napi tevékenységek során a nevelők nem csak törődést, odafigyelést kell, hogy nyújtsanak, hanem meg kell nyerniük a gyermeket. Ki kell alakítaniuk benne azt a kötelességtudatot, hogy nevelőjével-gondozójával együttműködjön (Gyvt. 10. §). Ez a nevelőmunka a kölcsönösségen alapszik, mind a nevelők, mind a nevelő-gyermek relációjában. Ezért fontos az alapelvek pontos megfogalmazása, ami alapján megvalósulhat a gyakorlat. Ezek az alapelvek a következők:

- demokratizmus elve,
- az otthonosság megteremtésének elve,
- a közösségi támogatással nevelés elve.

7.2.2 A személyes kapcsolatok, kötődések fontossága

Fontosnak tartjuk az érzelmi illeszkedésen alapuló személyes kötődést, mert ennek hiánya esetén a gyermekek nem tudnak önmagukban megerősödni, felnőve pedig képtelenek lesznek a másik ember érzelmeit átérezni. Az ilyen emberek aztán képtelenek lesznek megfelelően kötődni a másik emberhez, ugyanakkor nem tudnak autonóm felnőtté sem válni. Önállótlaná válnak, sodródnak az élet minden területén. Ezért rendkívül fontos, hogy még a kamaszok esetén is alakuljon ki személyes kötődés köztük és gondozóik között.

Éppen ezért törekszünk rá, hogy a kapcsolatok a dolgozók és a gondozottak között barátságosak, őszinték legyenek. Megvalósításához szükséges, hogy a dolgozók alkalmas, értő és érző lelkű, kreatív, rugalmas és hiteles személyiségek legyenek. Következésképpen viselkedjenek, és modellt nyújtsanak az elvárt magatartást illetően. Ugyanakkor mindig legyenek tudatában annak, hogy ők a felelősségteljes felnőttek, nevelők. Itt is fontos az ide vonatkozó alapelvek érvényesítése, úgy mint:

- elfogadás elve,
- egyéni különbség figyelembevételének elve,
- kooperáció elve,
- nyitottság elve.

7.2.3 Határok, keretek kialakítása

A gondozottak számára fontos, hogy egyértelműen meghatározott és érthető jogokat, kötelességeket, lehetőségeket és elvárásokat fogalmazzunk meg, mint elsődleges szabályokat. A gyermekek biztonsági és szabadsági fokát éppen azok a határok tágítják, amiket elfogadtak, és áttekinthető keretet biztosítanak számukra.

7.2.4 Egyéni bánásmód érvényesítése

A nevelés során figyelembe vesszük a gyermek aktuális személyiségállapotát, megismerjük az újonnan bekerülő gyermek addigi életét, és csak ezek ismeretében fogalmazzuk meg az elvárás-rendszert, az egyéni fejlesztési és nevelési tervben. Ugyan az alapvető szabályrendszernek minden gyermek számára a következetesség és egyenlőség elvének tiszteletben tartására való tekintettel azonosnak kell lennie, mégis igyekszünk toleránsak maradni és szem előtt tartani, hogy a normakövető magatartás minden gyermek számára más-más szinten áll.

7.2.5 A gyermeki jogok védelme, érdekérvényesítése

Az otthonok havonta tartanak gyermekfórumot, ahol a mindennapok során felmerült problémákat, igényeket, lehetőségeket vitatják meg a gyermekek és a felnőttek.

Az otthonokban élő gyermekek érdekeik képviselőjére intézményi szinten gyermekönkormányzatot hozhatnak létre, melybe a szakmai egység is delegál tagokat. Egységünk működését nehezíti, hogy az otthonok nem egy településen helyezkednek el. Célunk, hogy internetes hálózaton folyamatosan tudjanak egymással kommunikálni.

A gyermek önkormányzat célja sokrétű. Érdekképviselőt lát el, a gyermekotthon életével kapcsolatban vélemény nyilvánít, programszervezésben vesz részt, és segít a gondozottak közötti konfliktusos ügyek megoldásában. Célunk volt, hogy már a serdülőkorú gyermekek is minél nagyobb mértékben váljanak saját életük irányítójává. Bontakozzon ki a demokratikus szemléletük, a gyermekek legyenek tisztában jogaikkal és kötelezettségeikkel. A működésére a lehetőségek adottak, amíg azonban a gyermekek ebben nem motiváltak, gyermekönkormányzat alakítására nem kötelezhetők.

Ugyanezt a célt valósítja meg Érdekképviselői Fórumban való aktív részvétel, ahová a gyermekek köréből delegált két tag személyére a gyermekönkormányzat hiányában a nevelőtestület tesz javaslatot. Az Érdekképviselői Fórum működése meghatározott keretek között, intézményi szinten zajlik.

7.2.6 A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az ellátásban részesülő gyermekek mellett természetesen a nevelésüket, gondozásukat végző munkatársak jogainak védelme is alapvető fontosságú. A munkatársak az őket ért jogsérelmek esetén panasszal fordulhatnak közvetlen feletteseikhez, illetve ennek eredménytelensége esetén az intézmény vezetőjéhez is. A jogaik érvényesítésének érdekében csatlakozhatnak az intézményben működő pedagógus szakszervezeti alapszervezethez, illetve részt vehetnek annak munkájában, kérhetik az általuk biztosított jogsegély lehetőségét.

7.2.7 A gyermekek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése

Feladatunk megkeresni minden hozzánk került gyermek erősségeit, legyenek azok a tanulás, a házi munka, vagy az élet bármely más területén, és ezeket kell fejlesztenünk. A gyermek számára olyan követelményszintet próbálunk felállítani, melyet saját erőfeszítése árán képes teljesíteni.

A bekerülő gyermekek többségének énképe igen negatív, kifejezetten „rossz gyereknek” tartják magukat. Fontos feladat segítenünk reális önértékelésük kialakulását, hogy felismerjék saját értékeiket, fejlesztésre szoruló gyenge pontjaikat. Ez az első lépés a reális jövőképük kialakulásához, a helyes pályaorientáció megtalálásához.

Beszélnünk kell a higiénias szabályok és az egészségre nevelés problémaköréről. A bekerülő gyermekek egy részénél el kell érünk a rendszeres tisztálkodás szokásának kialakítását, az életkorának megfelelő testi ápoltságot. Felvilágosító munkával igyekszünk kialakítani az egészség megővését, megelőzni a betegségeket. A kamaszok egyik központi kérdése a szerelem, a szexualitás. Mivel ezek intim kérdések, meg kell teremtenünk az alkalmat a beszélgetésekre. Gondot jelent, hogy a bekerült gyermekek nagy részénél a „párkapcsolat” egy kapaszkodási lehetőséget jelent elsősorban, a szexualitással pedig szeretetéttségüket kompenzálják. Felvilágosító tevékenységgel próbáljuk megóvni a gyermekeket a párkapcsolati kudarcoktól.

7.2.8. Szabadidő hasznos eltöltése

A szabadidő megszervezése, jó programok kitalálása, mind egységszinten, mind intézményi szinten sokoldalúan történik. A részvételre viszont sokszor nehéz motiválni a kamaszkorú gyermekeket, ennek ellenére, a programokon általában jól érzik magukat. Vannak hagyományos, évről-évre megrendezett programjaink: a gyereknapi, közös kirándulások, busójárás, nyári nyaralások. A gyerekek közül többen járnak különböző edzésekre, vannak sikereik az adott sportágakban, néptáncban.

8. Továbbképzések, szakmai igényesség

A gyermekvédelmi munkában való részvétel alapvetően hivatástudatot feltételez, ám e hivatástudat hiányában is végezhető hatékony munka, ha az megfelelő szakmai felkészültséggel, és e felkészültségnek megfelelő tevékenységgel párosul. A hivatástudat nem elvárás, viszont a folyamatos megújulásra kész szakmai munkavégzés igen.

Céljaink megvalósításának fontos feltétele, a kollégák minél célirányosabb felkészültsége. Az egységes szemlélet kialakítása, egyfajta szociális érzékenység, és nyitottság. Ezért folyamatosan külső és belső képzéseken veszünk részt minél nagyobb számban, minél szélesebb körben. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása, kommunikációs tréningeken való részvétel, szupervíziók, mind a hatékonyságot segítik elő.

A szakmai munkánk sikerességét sosem az egyes kollegák, hanem a csapatmunka egységessége nyújtotta, ezért szükségesnek tartjuk a csapatépítő tréningeket, amik segítenek a kiégés elkerülésében is.

9. Nevelés

A nevelés bonyolult, összetett folyamat, melyben az irányított gyermeki tevékenységrendszer fejleszti a gyermek képességeit. A nevelési hatások eredményeképpen kialakul a gyermek értékrendszere, személyisége, amelyek eligazítóak számára az egyéni és társadalmi feladatok megoldásában. A nevelés tudatos, tervszerű és szervezett. E folyamatban meghatározó a nevelő és a nevelt kapcsolata, mely az eredményesség egyik alapfeltétele is. A nevelés folyamatos, melynek során feladatunk a társadalom által elfogadott normák, egyetemes értékek napi működésbe való beépítése.

9.1 Nevelési alapelvek:

- Otthonainknak elsősorban a gondozott gyermekek és fiatalok szükségleteihez kell igazodnia, a gyermek az otthon működésének megszokott rendjéhez történő alkalmazkodása csak ezután következik.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, méltóságát, egyediségét.
- Nagy jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi biztonságnak, az érzelmi ráhatásnak, valamint a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között kialakult érzelmi kapcsolatoknak.

A gyermekekkel való kapcsolatunkban, a mindennapi életünkben nagy odafigyelést tanúsítunk a gyermeki jogok érvényre juttatására, sérelem esetén a helyzetnek megfelelő jogorvoslásra.

Fontos továbbá:

- A feltétel nélküli elfogadás elve.
- A biztonságérzet kialakítása.
- A magatartási problémák okainak feltárása és kezelése.
- A személyre szabott, reális értékelés.
- A nevelői következetesség.
- A gyermeki jogok tisztelete, maradéktalan érvényesítése.
- Meleg, elfogadó, biztonságot nyújtó légkör biztosítása és fenntartása.
- Empátia, a gyermek problémáinak egyéni kezelése.
- A családkapcsolatok elősegítése és fenntartása.
- A lelkiismereti és vallásszabadság biztosítása.

Tiszteletben tartjuk a gyermek:

- családi kapcsolataihoz való jogát,
- vélemény nyilvánításának jogát,
- gondolat, lelkiismeret és vallásszabadságát,
- magánéletét,
- megfelelő egészségállapothoz való jogát,
- oktatáshoz, pályaválasztáshoz való jogát,
- szociális biztonsághoz, megfelelő életszínvonalhoz való jogát,

- saját csoport kultúrájához való jogát,
- nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozását.

Különös figyelemmel kísérjük a gyermeki kötelességek betartását:

- együttműködés a felnőttekkel, tanárokkal, lakásotthoni, iskolai társakkal,
- képességének megfelelő tanulmányi teljesítmény elérése,
- megfelelő magatartás tanúsítása,
- Házi rend és a Napirend betartása.

9.2 Nevelési célok

- A nevelés fejlesztő hatása által az egyén képességeinek kibontakoztatása. E fejlesztő folyamat akkor eredményes, ha valódi tevékenységekhez kötött. Ez azonban csak akkor lehet sikeres, ha nevelésünk teret ad színes, sokoldalú gyermekotthoni/lakásotthoni életnek, tanulásnak, játéknak, munkának. A gyermeki egyéniség kialakítása egyéni úton, egyéni követelményekkel és tevékenységformákkal; amely fejleszti a gyermekek önismeretét, együttműködési készségét; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez. Minél inkább átszövi a közösség a gyermekek tevékenységének különféle formáit, annál erősebb a közösség személyiségformáló hatása. Közösségalkotó tényező a közös érdekekben nyugvó közös tevékenység. Ebben a munkaformában tudnak hatni olyan nevelési feladatok, mint az aktivitás, öntevékenység, segítőkészség, önkontroll, tolerancia, egymásért érzett felelősség. Közös munka által fejlődnek, s az egyén fejlődése a közösség fejlődését is jelenti. A gyermekek megtalálják helyüket és azokat a társaikat, akikkel együtt tudnak játszani, tanulni, munkálkodni. Ezáltal önállóbbak és magabiztosabbak lesznek. Megtanulnak együttműködni, odafigyelni társaikra, tapintatosan segíteni egymásnak, toleránsak és figyelmesek lesznek egymással szemben.
- Segítsük elő a gyermekek harmonikus kapcsolatának kialakulását a természeti és társadalmi környezettel. Értsék meg a körülöttük zajló természeti, társadalmi jelenségeket. Ismerjék meg és alkalmazzák a társadalmi magatartás normáit. Legyenek nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt, becsüljék meg ezeket. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Sajátítsák el azokat a módszereket, amelyekkel képessé válnak az önálló tanulásra, munkavégzésre.

Céljaink részletezve

- A családjukból kiemelt, ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek vagy utógondozói ellátásban részesülő fiatalok számára életkoruknak, egészségi- és személyiség állapotuknak megfelelő nevelést, gondozást, képességüknek megfelelő fejlesztést, iskoláztatást nyújtunk.
- Az otthonainkban elhelyezett gyermekeket, fiatalokat felkészítjük az egyéni, személyre szabott célok elérésére, az önálló életvezetésre, a családi életre, tanulmányaik sikeres befejezésére, szakmaszerzésre, elő-takarékosságra.

- Testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődés zavartalan biztosítása.
- Etikai normáknak megfelelő, elfogadható viselkedés kialakítása.
- A gyermek képességeinek megfelelő tanulmányi előmenetel támogatása.
- Pályaválasztás segítése.
- A szabadidő értékes eltöltése, érdekes, különleges programok szervezésével, új tevékenységformák kipróbálásával.
- A családkapcsolatok elősegítése, fenntartása, a családba visszakerülés támogatása.
- Megfelelő pénzkezelés megtanítása.
- Külső kapcsolatok bővítése, annak érdekében, hogy a környezet elfogadóbbá váljon a gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedőkkel, valamint hogy neveltjeink mind több ismerősre, baráttra tegyenek szert.
- Utógondozás, önálló életre nevelés.

Képessé tesszük őket:

- a megfelelő önismeretre, önbecsülésre;
- alapvető emberi normák megismerésére, elsajátítására és azok tiszteletben tartására;
- az egyéni és közösségi toleranciára;
- a pozitív értékrend megismerésére és elfogadására;
- a felelősségvállalásra;
- konfliktustűrésre és azok kezelésére;
- a döntéshozatalra és a tudatos életszervezésre;
- a kulturált viselkedés szabályainak betartására, megfelelő szintű kommunikációra;
- társas kapcsolatok létesítésére,
- a megfontolt, felelősségteljes párválasztásra;
- háztartási ismeretek, praktikák elsajátítására, gyakorlására, azok önálló végzésére;
- zsebpénzzel való helyes gazdálkodásra, takarékosagra;
- az egészségkárosító szerektől való tartózkodásra.

9.3 Nevelési feladatok

Az előzőekben megfogalmazott célok eléréséhez, magvalósításához feladataink a következők:

- olyan feladatokat tűzzünk ki, melyek kapcsolódnak a mindennapi élethez, és kihívást jelentenek a gyermekek számára;
- biztosítjuk, hogy a gyermekek munkájában folyamatos legyen a fejlődés;
- segítjük elő a tanulási tapasztalatok sokféleségét, adjuk meg nekik a választás lehetőségét;
- pótoljuk az otthonot, biztosítjuk az otthonosságot, az érzelmi védettséget, neveljük a gyermekeket családi életre;
- teremtsünk pozitív légkört, támasszunk egyéni, képességeiknek megfelelő elvárásokat, fokozzuk teljesítményüket;
- ismerjük el erőfeszítéseiket, teljesítményeiket, megközelítésünk legyen következetes;
- a tanulás megkönnyítésére szervezzük meg a pihenést, a szabadidő hasznos eltöltését;
- bátorítjuk a gyermekeket közös tevékenységekre, együttműködésre;
- kísérjük figyelemmel fejlődésüket, biztosítjuk a rendszeres visszacsatolást;
- alakítsuk magatartás- és beszédkulturájukat;

- alakítsuk ki a közösségekben éléshez, a kultúrált viselkedéshez szükséges magatartásformákat;
- tájécsuk érdeklődésüket, ugyanakkor pótoljuk tapasztalatszerzési hiányaikat;
- végezzünk hátránykompenzációt és tehetséggondozást;
- segítsük őket önállóságuk, öntevékenységek kialakításában;
- készítsük fel a gyermekeket önálló életvitelre, a társadalomba való beilleszkedésre;
- szervezzünk, és vegyünk részt önmegvalósulást segítő rendezvényeken;
- adjunk egyéni információkat.

Feladatunk továbbá:

- Az új gyermekek fogadása, beilleszkedésének elősegítése.
- A gyermekek alapvető szükséglete a szeretet, a biztonságérzet, ennek kialakítása elsődleges.
- Fontos a gyermek korábbi környezetével való együttműködés lehetőségeinek felkutatása, a meglévő kapcsolatok fenntartása, ápolása.
- Fontos, hogy a gyermekek érezzék a felnőttek odafigyelését, szeretetét, figyelmességét, az otthon dolgozói osztozzanak gondjaikban, örömeikben.
- Szeretnénk kialakítani, hogy mindig legyen egy felnőtt, aki a gyermek teljes bizalmát és szeretetét élvez, alakuljanak ki személyes kötődések. Ezeken a kötődéseken keresztül alakítható ki a felnőttek iránti bizalom.
- A gyermekek felkészítése az önálló életvezetésre.
- Fő szempont, a különleges szükségletű gyermekeknél a lehetőségeikhez mért önálló életvezetés kialakítása. A nevelő vonja be őket a mindennapi életük szervezésébe. Meg kell találni azokat a tevékenységeket, amelyekben aktívan részt vehetnek.
- Családi életre nevelés: a pozitív családmódel, a fiú-lány kapcsolatok megismertetése, a helyes erkölcsi szemlélet kialakítása.
- Tanulás: a hiányzó alapismeretek pótlása, a megfelelő tanulási módok kialakítása, szükség esetén az akadályozottságukhoz mért fejlesztés biztosítása.
- Korrekciós nevelés: segíteni kell őket a pozitív és reális énkép, az érzelmi stabilitás kialakításában.
- Szabadidő: segítsük őket a szabadidő tartalmas és hasznos eltöltésében. Meg kell találnunk azokat a kereteket, amelyekben ezeket a feladatokat megvalósíthatjuk.
- A lakóotthonba kerüléskor a gyermek egy számára megszokott állapotból számára ismeretlen, bizonytalan helyzetbe kerül. Az otthon részéről ekkor kell több figyelmet fordítani az új helyzet elfogadására, a családból való kikerülés előzményeinek és hatásainak feldolgozására.
- A gyermekeket, fiatalokat a családba visszakerülésre, illetve az önálló életre neveljük. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak egy közösség tagjává válni, tudjanak beilleszkedni és együttműködni.
- Személyre szabott gondozási terv szerint, egyéni nevelési módszerek alkalmazása, kidolgozása.
- Az egészséges életmódra nevelés fontos szempont az otthonainkban. Ezért a korszerű táplálkozási módszerek bevezetésére törekszünk. Jó kapcsolatot ápolunk az egészségügyi intézményekkel, a fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérjük. Az

esetlegesen felmerülő diétákat, orvosi javaslatokat betartjuk.

- A személyes higiénés feltételek megteremtése, megtanítása és betartása fontos feladat.
- Az évszaknak megfelelő ruházat biztosítása, a ruházatra való odafigyelés, rendben tartás megtanítása.
- Személyes élettér megteremtése, fenntartása és rendben tartása napi feladat.

9.4 Nevelési módszerek

Megfigyelés, és az ezt követő megbeszélés hasznos információkkal szolgálhat a lakásotthonban dolgozóknak, és a megfigyelt személynek is.

Szupervízió, vagyis strukturált megfigyelés, tervezéssel, megfigyeléssel és értékelő beszélgetéssel.

Munkatársi felkészítés, mely egyes problémák megoldására irányul, s amelynek során az egyik fél segíti a másikat a problémamegoldásban.

Segítségadás, mely lehet egyéni segítség, és tevékenységirányító segítség.

Csoportalakítás, és feladatok megoldása csoportokban.

Álláspont kialakítása, érvek, ellenérvek megvitatása.

Megbeszélés.

Ismeretközlés.

Egyéb alkalmazott módszerek: tapasztalás, mintaadás, motiválás, szoktatás, következetesség, fokozatosság, tevékenykedtetés, magyarázat, értékelés

A gyermek nevelése, gondozása fontos, céltudatos, tervszerű tevékenység. Ahhoz, hogy a fent leírt célok és alapelvek megvalósulhassanak, elengedhetetlen, hogy az otthonok dolgozói és a munkájukat segítő szakemberek együttműködjenek egymással és a gyermekkel kapcsolatban lévő összes intézménnyel.

Az eredményes gondozás nevelés érdekében figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- a gyermeket partnernek kell tekinteni,
- a gyermeket érintő kérdésekben vele együtt kell dönteni,
- elfogadó, kiegyensúlyozott légkört kell kialakítani az otthonban,
- fontos a felnőttek személyes példamutatása, mind a munkában, mind a viselkedésben és a kommunikációban – elfogadó, toleráns magatartás, egészséges életmód,
- a kommunikáció jellemzője a párbeszéd, az értő kérdés és az odafigyelés legyen,
- a gyermekkel, fiatallal mindig őszintének kell lenni,
- önállóságra, mások elfogadására kell nevelnünk,
- neveltjeinkkel meg kell értetni, hogy tetteikért felelősséggel tartoznak, azok következményeit vállalniuk kell.

Az otthonok lakóival heti csoportos alkalmakon beszéljük át nevelőik, az adott időszak eseményeit, a felmerült problémákat. A gyermekekkel történő négy szemközti beszélgetésekre napi szinten van lehetőség, az arra kialakított meghitt helyen, mind a gyermekfelügyelőknek, mind a lakásotthoni nevelőnek, illetve heti szinten a segítő szakembereknek (fejlesztőpedagógus, pszichológus).

Módszereink minél hatékonyabb alkalmazása érdekében szorosan együttműködünk a segítő kollegákkal: pszichológussal, fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi gyámmal.

Folyamatosan alkalmazott módszereink

- egyéni beszélgetés a gyermekkel;
- csoport megbeszélések;
- személyes pozitív meggyőzés, megerősítés: aktuális témák, események kapcsán spontán, irányítottan, tematikusan;
- ösztönzés a szociális kapcsolatok szélesítésére;
- feladatvállaláson alapuló értékelő rendszer;
- közösségi szintű hagyomány, szokás és normarendszer teremtése: közös ünnepek szervezése, megtartása (név- és születésnapok, karácsony, ballagás, távozó gyermek búcsúztatása stb.).
- egyéni és csoportos rekreációs elfoglaltság biztosítása: kirándulások, nyaralások, sportolási lehetőségek, hagyománnyá fejlődött programjainkon való részvétel (mohácsi Búsójárás, Pécsi Napok, országos kulturális fesztivál Esztergomban stb.).
- pozitív mintaadás, példamutatás;
- véleményalkotásra készítés;
- intimszféra tiszteletben tartása, személyes tárgyaik megóvása;
- családi életre való felkészítés;
- szexuális felvilágosítás;
- háztartási munkába, gazdálkodásba való bevonás;
- jutalmazás, elmarasztalás: melynek szabályozását és alkalmazási formáját az otthonok Házirendje tartalmazza.

9.5 Nevelés szakaszai

- tájékozódás és megismerés;
- az új elem megismertetése, annak elfogadására való motiválás;
- konkrét követelmények, elvárások megfogalmazása, megbeszélése;
- együtt tevékenykedés, a tevékenység elfogadtatása;
- önálló tevékenykedtetés, a sikerélmény biztosítása;
- a tevékenység figyelemmel kísérése, szükség esetén korrigálása, visszacsatolás;
- az ismert, a megtanult, begyakorolt elemek „felszínen tartása” mellett tájékozódás és megismerés.

Az otthonban dolgozók munkája a lakásotthoni nevelő–fejlesztő munka szerves része, hiszen a gyermekekkel közvetlenül érintkeznek, közreműködnek gondozásukban, szokásaik kialakításában, s közben hatást gyakorolnak személyiségfejlődésükre. Mindennapjaik során fontos megfigyeléseket tehetnek, közvetlen mintát nyújtó viselkedésükkel, munkájukkal a gyermekek életkorát és élethelyzetét figyelembe vevő elvárásaikkal nélkülözhetetlen segítőtársak.

Ahhoz, hogy a gyermekek teljesítménye, fejlődése eredményesebb legyen, szükséges egy belső motiváló erő, melyet a megbecsülés, a szeretet hoz létre. E felelősségteljes, stabil

szeretetkapcsolat a lakásotthon bármely dolgozójával kialakulhat, így elősegítve a gyermek személyiségének harmonikus fejlődését.

Ez a munka legyen egy szorosabb csapatmunka, mivel egymástól elszigetelten nem lehet tartós eredményeket elérni.

10. A minőségbiztosítás elemei

- az otthonok munkatársainak felkészítő gyakorlaton kell részt venniük a munkába állás előtt;
- az otthonok dolgozói havonta megbeszélést tartanak, az aktuális feladatokon túl foglalkoznak a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, másfelől az esetek várható következményeire való felkészüléssel;
- az otthonok dolgozói részt vesznek a Központ által szervezett továbbképzéseken;
- az otthonokban dolgozó nevelők havonta egységértekezleten vesznek részt, ahol az egységvezető irányításával fejlesztik szakmai ismereteiket, esetmegbeszélést tartanak;

A gyermekotthoni/lakásotthoni munka a személyes kapcsolatokra épül, a gyermekvédelmi szakember a személyiségével dolgozik. A lélektelen, ritualizált munkavégzés ellen, és a kiegészítés megelőzése érdekében folyamatosan tenni kell.

A szolgáltatást nyújtó szakemberek továbbképzési kötelezettségének teljesítése érdekében a munkáltató középtávú és éves képzési tervet készít, amelyben ütemezi a kötelező kredit pontok megszerzésének lehetőségeit a továbbképzési cikluson belül. Ennek keretében a szakemberek tanfolyamokon, (saját és külső szervezésű) konferenciákon, tapasztalatcsereken, tanulmányi kiránduláson vesznek részt. Törekszünk arra, hogy az egyes munkakörök betöltésekor szakképzett dolgozót alkalmazzunk. Aki mégsem rendelkezik az előírt szakképesítéssel, azon dolgozó nyilatkozatban vállalja az előírt szakképesítés megszerzését a munkáltató által meghatározott határidőn belül. Valamennyi dolgozó számára rendszeres, havi munkaértekezlet keretében tájékoztatás, információ csere, jogszabály értelmezés, új ismeretek átadása történik. Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, kommunikációs és konfliktuskezelő saját szervezésű programjaink is munkatársaink épülését szolgálják.

Szükséges a rendszeres és alkalmyszerű esetmegbeszélések rendszerét kialakítani, hogy egyfelől a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, másfelől az esetek várható következményeire való felkészüléssel növeljék egyéni szakmai tudatosságukat és formálják egységes nevelői stílusukat.

Ugyancsak törekedni kell a szakmai munka és a nevelők lélektani támogatását jelentő szupervízió lehetőségének megteremtésére is.

A szakmai személyiség erősítése és tudatosodása, az önreflexió fejlődése segíti a személyiség karbantartását, és védelmet nyújt a nagy érzelmi megterhelések ellensúlyozására, a kiegészítés megelőzése érdekében.

Ha a dolgozók kiegyensúlyozottak, ez javítja az otthon légkörét, a gyermekekkel való kapcsolatot.

11. Feltételek

11.1 Tárgyi feltételek

A szakmai egységet alkotó otthonok a Mohácsi Különleges Gyermekotthonról és az 1-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthonról eltekintve nagy kerttel rendelkező, több szintes családi házakban kerültek kialakításra. Ezekben az otthonokban lehetősége nyílik az elhelyezett gyermekeknek az egyéni életvitelre történő felkészítés keretében, praktikus ismeretek szerzésére, illetve szabadidőre fejlesztő foglalkozásokba, játékokba való bekapcsolódásra. Mindezek mellett a városi szolgáltatások is igénybe vehetők, azok könnyen elérhetők, akár önállóan is. Programokon való részvétel, és szabadidős tevékenységek széles köre szervezhető, megvalósítható a számukra. Az otthonok felszereltsége jó, bútorzatban, műszaki eszközökben és állagukban is megfelelnek a "kor elvárásainak". A Mohácsi Különleges Gyermekotthonban elhelyezett gyermekek az otthon városközponti elhelyezkedéséből fakadóan sok szabadidős, illetve programlehetőségbe kapcsolódhatnak be (néptánc, futball stb.)

11.2 Személyi feltételek

A szakmai egység munkatársai:

- szakmai egység vezető/gyermekotthon vezető,
- gyermekotthon vezető
- nevelők,
- pszichológus,
- fejlesztőpedagógus,
- gyermekvédelmi ügyintéző,
- gyermekvédelmi asszisztensek,
- gyermekfelügyelők.

11.3 Egyéni gondozási-nevelési tervek

A nevelésbe vétel esetén minden esetben ki kell tölteni. A kérdőív célja, hogy a napi feladatokat lépcsőről lépésre meghatározva segítse a gyermek gondozását, nevelését ellátó személyt a feladatok ellátásában. Ez az adatlap a gyermek egyéni szükségleteit tartalmazza. Tartalmazza továbbá az adatlap a napi szokásokat, egyéni igényeket, a gyermek egyedi szokásait, szeretett vagy elutasított dolgait, mindenféle vele kapcsolatos jellemzőt. Egészségügyi állapotát, valamint ezzel kapcsolatos speciális szükségleteit és a kapcsolattartással összefüggő feladatokat, rokoni, baráti kapcsolatokat, stb. Az adatlap előnye, hogy megfogalmazhatók rajta a jövőbeli tervek és annak ütemezési időpontjai. Kitöltését a gyermek nevelője végzi a gyermekvédelmi gyámmal, a gyermekkel és a szakmai vezetővel közösen, szükség szerint a fejlesztő pedagógus, pszichológus bevonásával.

11.4 Felvétel az otthonba

Az otthonok befogadják a gyámhatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeket, ha a határozatban gondozási helyként a gyermekotthon/lakásotthon van kijelölve. Az otthon nevelője a befogadással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét a gondozott felé szóbeli tájékoztatás formájában teljesíti.

Kapcsolódó feladatok:

- az érkező gyermek felkészítése,
- a gyermekközösség felkészítése,
- megfelelő elhelyezés biztosítása,
- a gyermek, illetve a szülők tájékoztatása az ellátás tartalmáról, feltételeiről, illetve az azzal kapcsolatos nyilvántartásokról,
- a gyermek megismerése, szükségleteinek feltérképezése.

Alkalmazható módszerek:

- beszélgetés,
- megfigyelés,
- dokumentáció elemzése,
- szakvizsgálatok elemzése,
- családdal való beszélgetések,
- információk gyűjtése,
- esetelemző beszélgetések.

11.5 Elbocsátás az otthonból

A gyermeket/fiatalt fel kell készíteni az otthonból való eltávozásra, és ezt a változást a gyermekközösségben is tudatosítani kell.

Utógondozás

A nagykorúvá vált gyermek nevelésének megszűnését követően a fiatal felnőtt családjába való sikeres visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését utógondozás keretében kell segíteni. A volt gondozott fiatal felnőtt utógondozását a gyámhatóság határozata alapján az intézményvezető javaslatára kirendelt szakember látja el.

II. Ellátási helyek

1. Mohácsi Különleges Gyermekotthon, 7700 Mohács, Perényi utca 13.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott - gyermekek ellátása,
- férőhelyek száma: 20,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

A szolgáltatás célcsoportja,

A különleges gyermekotthon fogyatékkal élő (tanulásban akadályozott, illetve értelmileg akadályozott) gyermekek ellátását biztosítja, nevelését végzi.

A szolgáltatás célja

A gyermekek és fiatalok számára otthont nyújtó ellátás biztosítása, mely magába foglalja a teljes körű ellátást és utógondozást.

Feladatok: család modellezése, gyermek és családja közötti kapcsolattartás segítése, önálló életre való felkészítésük, tanulmányaik végzéséhez segítségnyújtás, utógondozói ellátás biztosítása a nagykorúak számára.

Feladatok-program

A gyermekek önálló életre való nevelése és a társadalomba történő integrálása, beillesztése.

Különleges szükségleteik és képességeik figyelembevételével egyéni fejlesztési terv szerint, gyógypedagógiai módszerek alkalmazásával történő fejlesztésük.

Szolgáltatáselemek:

- Esetkezelő szolgáltatások/önismeret fejlesztése, lelki segítségnyújtás, családi traumák feldolgozása,
- Nevelési szolgáltatások/korrektív nevelés, kommunikációs készség fejlesztése, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- Rekreatív szolgáltatások (szabadidő hasznos eltöltése, aktív és passzív pihenés formái)
- Egészségügyi és étkeztetési (egészségügyi állapotuk folyamatos figyelemmel kísérése, egészséges étkezés)

A gondozási-nevelési feladatok megfogalmazása, végrehajtása napi rendszerességgel a gyermekek egyéni és különleges szükségleteinek figyelembe vételével történik.

A szolgáltatások formáit, rendszerességét, időtartalmát a Házi rendünkben és heti bontásban részletesen tartalmazza a Heti terv.

Célkitűzés

A gyermekotthoni nevelés, gondozás célja az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermekek, továbbá az utógondozott fiatalok korának és képességeinek megfelelő olyan irányú és tartalmú ellátása, amely alkalmassá tehető:

· családi környezetbe történő visszahelyezésre, · nevelőcsaládba való helyezésre, · önálló életének megkezdésére. A otthon tárgyi és személyi feltételei lehetővé teszik, hogy a gyermekek családi légkörben sajátítsák el mindazon ismereteket, amelyekre az iskola elvégzése után szükségük lehet. Az otthon új életteret és új ismeretek elsajátítását biztosítja tanulásban akadályozott nevelteknek. Ilyenek például: saját, iskolán kívüli életük megtervezése, időbeosztása, a pénzzel való gazdálkodás megtanulása. Az otthon lehetőséget nyújt a szabadidős tevékenységek individuális elsajátítására, a hobbi kiélésére is. A leánytanulók esetében igen fontos szerepet tulajdonítunk a konyhai és háztartási munkák tanításának. A családi házas elhelyezés lehetővé teszi, hogy koedukált körülmények között éljenek a gyermekek, lehetőség szerint a testvérek együtt nőjenek fel. A fiatalok között olyan új típusú kapcsolatok jöhetnek létre, melyek pozitív hatással bírnak az iskolai munkára is. Célunk, hogy érzelmi kapcsolataik a felnőttekkel és társaikkal egyaránt egymás megbecsülésén, elfogadásán, egymás iránt érzett felelősségen, egymásnak nyújtott segítségen

és egymás szeretetén alapuljanak. Ennek érdekében a felnőttek példamutatása, a gyermekek problémáinak megismerése, egyéni kezelése nagyon fontos. A pozitív érzelmek és értékrend kialakítása a családi élet alapjai. Ezzel lehetőséget teremtünk arra, hogy neveltjeink visszakerülhessenek a családjukba, illetve alkalmasak legyenek a családi életre. Célkitűzésünk, hogy a gyermekek ápolják meglévő családi kapcsolataikat, illetve segítséget nyújtunk a kapcsolat felvételéhez, erősítéséhez. Kulturális igény szintjük fejlesztését szolgálja az esztétikus környezet, a lakókörnyezet magatartási normáinak megismerése és elfogadása, a családi légkör, a mindennapi élethelyzetek átélése. Etnikai hovatartozásukat tudatosítani kell, az emiatt felmerült problémák megoldásához segítséget nyújtunk. A saját otthonban való élet új szocializációs lehetőséget ad a fiataloknak. A szomszédokkal való kapcsolatteremtés, vendégek házhöz hívása, a készülődés, mind-mind új élményekkel gazdagítja személyiségüket. Az otthon mindennapi működése a családmoddal követi, hasonló munkamegosztással, érzelmi kapcsolatokkal, gondoskodással, gyakorlat ismeretek nyújtásával. Olyan tartós érzelmi biztonság nyújtására kell törekednünk, amely megalapozza a gyermekek további életét. Célunk, hogy a normalizációs elvnek megfelelően apró lépésekben megvalósított szociális tanulással, és egészséges társadalmi kapcsolatokkal kiegészítve kiszélesítsük a ránk bízott gyermekek és fiatalok életterét. Alapvetően fontos, hogy lépésről-lépésre megismerjék és felfedezzék személyes képességeiket és egyéni lehetőségeiket, hogy ily módon eljussanak önmaguk megértéséhez, és kialakuljon, növekedjen önbizalmuk, önbecsülésük, igény szintjük.

Végző cél, hogy tanulásban akadályozott neveltjeink a társadalomba beilleszkedjenek, a gyermekek minél szociálisabbak legyenek, megtanuljanak önmagukról és a külvilágról olyan ismereteket, amelyek a későbbi tanulást segítik elő.

Cél, hogy minél kevésbé térjenek el ép társaiktól. A gyermekek otthonon belüli elhelyezésénél figyelembe vesszük baráti kapcsolataikat, egyéni kívánságaikat, nevelési, pedagógiai célkitűzéseinket. Az otthonosság érzésének kialakításában figyelembe vesszük egyéni ötleteiket, szorgalmazzuk, hogy ízléses, számukra kedves tárgyaik közt éljenek. Sikeres tanulmányi munkájukhoz minden segítséget megkapnak.

Az otthon biztosítja a nyugodt, zavartalan tanulás feltételeit, az egyéni fejlesztést, a szakmai segítséget, korrepetálást, egyéni fejlesztés lehetőségét. A fejlesztés területei szorosan kapcsolódnak az iskolában tanultakhoz, kiemelten az otthon körülmények között folytatott gyakorlatokra (életvitel és gyakorlati ismeretek: önkiszolgálás: kézimunka, háztartási és gondozási ismeretek, szociális munkatevékenység).

Elősegítjük, hogy egyéni érdeklődésüknek megfelelően különböző szakkörökre, foglalkozásokra járjanak az iskolába (pl.: zeneszakkör, színjátszó szakkör, sport szakkör, kézműves szakkör), az otthon mindennapi munkájából képességeik, életkoruk szerint vegyék ki részüket. Ismerjék meg a háztartással kapcsolatos munkákat (bevásárlás, konyhai munka, takarítás...stb.).

Szorgalmazzuk, hogy szabadidejükben kapcsolódjanak be a lakókörnyezet gyermekközösségének életébe. Alakítsanak ki baráti kapcsolatokat, közös játék és sportprogramot szervezzenek. Az otthon gazdálkodásába életkoruknak és képességeiknek megfelelő mélységben bevonjuk a gyermekeket.

Meg kell tanulniuk a pénz értékét, beosztását, ennek érdekében közösen tervezzük meg a kiadások szükségességét, fontosságát, sorrendjét. Célunk, hogy egymást megértő, segítő

közösségé alakítsuk a gyermekcsoportot. Ennek érdekében közös programokat szervezünk hétfvégén, szünidőben kirándulások, rendezvények látogatása formájában.

Hagyományosan megünnepeljük a gyermekek születésnapját, személyre szóló ajándékokkal, emlékezetes külsőségekkel. Kialakítottuk az otthon hagyományos ünnepeit, megünnepeljük a Karácsonyt, és a Húsvétot, hangsúlyt fektetve a készülődés, az ajándékozás örömének megismertetésére. Biztosítjuk a szabad véleménynyilvánítást az otthon mindennapi életét, a gyermekek és a felnőttek kapcsolatát érintő kérdésekben egyaránt. Ápoljuk kapcsolatainkat az oktatási intézményekkel, a város különböző szervezeteivel, civil szervezetekkel, újabb kapcsolatok létesítésére törekszünk.

Alapelvek, módszerek

Nyitottság

Elfogadó, az „átlagtól” szabadabb, demokratikus légkört biztosítunk világos, érthető alapkövetelmény-rendszerrel, értékrendszerrel. Az otthon biológiai- és társadalmi értelemben lehetőség egy, a korábbiakban másabb, tartalmasabb életvitel megvalósításához. Figyelembe vesszük az itt lakók családi, kulturális hagyományait. Mindenkit őszintén, megértően fogadunk. Megpróbáljuk átérezni helyzetét, szorongásait, félelmeit. Nem sajnálkozunk, „babusgatunk”, hanem segíteni akarunk.

A nyitottság feltételezi a kapcsolattartást, ennek formái:

Család: A gyerekek részéről a kapcsolattartást családjukkal levél, csomagküldés, telefonálás, személyes találkozások útján biztosítjuk. Lehetőség van a gyermek és a szülő közti esetenkénti telefonbeszélgetésre. Előzetes megbeszélés alapján a család tagjai (szülő, nagyszülő, testvér) látogathatják a gyerekeket, ehhez megfelelő körülményeket biztosít az otthon, illetve találkozókra kísérjük őket. Iskolai szünidőre azok a gyermekek utazhatnak haza, akiknek a gyámhivatal környezettanulmány alapján engedélyt ad. A szülőket, hozzátartozókat folyamatosan tájékoztatjuk a gyermek neveléséről, fejlődéséről és a velük kapcsolatos fontosabb eseményekről. A gyermeket felkészítjük a családba való visszakerülésre.

Iskola: A gyermekotthon vezető, csoportnevelő, esetleg a megbízott gyermekfelügyelő részt vesz az iskolai rendezvényeken (pl.: szülői értekezlet, fogadóóra). Szükség szerint egyéni megbeszélést folytat a gyermek beilleszkedéséről, tanulmányi munkájáról, magatartásáról, a gyermeket segítő összehangolt pedagógiai módszerekről...stb. Szoros, folyamatos kapcsolatra, együttműködésre törekszünk a gyermekek nevelőivel, osztályfőnökeivel, szívesen fogadjuk őket „családlátogatáson”.

Gyámhivatal: A gyermekotthon együttműködik a gyermekvédelmi gyámokkal, szükség szerint velük egyeztetve tájékoztatja a gyámhivatalt a gyermekekkel kapcsolatos ügyekben.

Egyéb kapcsolatok: A szomszédokkal jó kapcsolatot alakítunk ki. A gyerekek az együttélés szabályait tiszteletben tartva fogadhatják barátait, de megóvjuk őket a felületes ismerősök önző közeledéseitől. Szakmai látogatóknak, érdeklődőknek bemutatjuk az otthon belső életét, működését.

Egyéni bánásmód

Alapvető feladatunk, hogy elősegítjük a ránk bízott fiatalok személyiségének optimális fejlődését, egyéni sajátosságaink, képességeink kibontakozását. Megismerjük a gyermekek előéletét, testi-, érzelmi-, akarati tulajdonságait, érdeklődését, értelmi képességeit, intelligenciáját, másokhoz- és önmagához, a tanuláshoz és a munkához való viszonyát. Fontos, hogy ne csak a tényeket, de az okokat is tárjuk fel. A differenciált segítség módját ezek alapján tudjuk helyesen megvalósítani. Az egyéni nevelési-gondozási tervet az erre rendszeresített nyomtatvány segítségével, a rendelkezésre álló információkra támaszkodva, a gyermek véleményét meghallgatva készítjük. Az egyéni nevelési-gondozási terv célja a gyermek harmonikus fejlődését, képességei kibontakoztatását elősegítő, egyénre szabott gondozásával, nevelésével kapcsolatos feladatok megtervezése, és az abban részt vevő szakemberek közötti munkamegosztás kidolgozása.

„Mindenki fontos, mindenkinek vannak értékei.” Mindenki megtanítható valamire, csak a módszer, a törődés minősége, és a ráfordított idő különböző. Figyelembe vesszük, hogy a tanulásban akadályozott gyermekek elsősorban pszichés fejlődését – és ezzel az életkori sajátosságokat is – gyökeresen befolyásolja:

- lassúbb tempó,
- fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége az egyes területek egymáshoz való viszonyában, amely nemcsak az intellektuális, hanem a szociális fejlődés terén is tapasztalható.

A gyermekek sajátos fejlődési tempója következtében a kognitív és a szociális területen egyre távolabb kerülnek kortársaiktól, ezért az egyéni fejlesztésben fontos tudni, hogy milyen szinten áll a gyermek az egyes területeken, és a kis lépések elvét szem előtt tartva mindig a következő lépésre koncentrálunk. Ezért a gyermek elé mindig elérhető célokat állítunk. Legfőbb módszereink a cselekvésbe ágyazott gondolkodás, a cselekvésen keresztül való ismeretszerzés, folyamatos gyakorlás, biztatás, ellenőrzés. A gyermek nem tárgy, hanem alanya, aktív részese a fejlesztésnek. Arra törekszünk, hogy ha lehetséges az önálló életkezdés, akkor a „kilépés” közvetlenül az otthonból történjen, a fiatalok visszajárhassanak, problémáikkal, örömeikkel volt nevelőikhez fordulhassanak. A közösségi viszonyok között is biztosítjuk egyenlő eséllyel – és lehetőleg feltételekkel az individualitás szféráját. A saját szoba, szekrény, ruházat, felszerelés, vagyon, a differenciált ellátás (pl.: zsebpénz, jutalmak) a teljesítménykülönbségek elismerése, az önmagáért, a saját jövőjéért érzett felelősség gondolatát erősíti.

Következetesség

Az értékskálán kiemelt helyen szerepel az egymás közötti (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) kulturált kapcsolattartás- és együttműködés iránti igény kialakítása. Módszereinket és nevelési eszközrendszerünket e célok megvalósításához igazítjuk. A közösségi illetve négy szemközti beszélgetéseken folyamatosan összegezzük, minősítjük a fejlődést, vagy visszaesést. A házirendben leírtakat számon kérjük. A fiatalok fogadják el, hogy ez irányú erőfeszítéseink az ő érdekükben történik. Fokozott önállóságra nevelünk, de senkit nem hagyunk magára. Nem „telepszünk” rá senkire, de mindig igyekszünk tudni, ki hol van, és mit csinál. A magára hagyottság érzését mérsékeljük, megszüntetjük. Észrevesszük az apró örömeiket, a sikereknek együtt örülünk. A deviáns megnyilvánulások ellen következetesen

fellépünk, küzdünk a negatív jelenségek ellen. A munkaértekezleteken esetmegbeszélésekkel elérjük, hogy a felnőttek eltérő nevelési elvei, irányítási módszerei ne a gyakorlatban gyengítsék egymást. Az egyértelmű hatásköri és irányítási mechanizmusokkal, információtovábbítással megelőzzük, hogy a gyermekek „kijátsszák” az ügyeletes felnőttet.

Normalizáció és integráció

Pedagógiai munkákat a normalizáció és az integráció elveinek megfelelően tervezzük. Ez jeleníti azt, hogy minden egyént, akinek fejlődése eltér az átlagtól, fejleszthetőnek tekintünk. A normalizációs elvnek megfelelően a tanulásban akadályozott gyermekek és fiatalok számára olyan életmintát és hétköznapi feltételeket teszünk elérhetővé, melynek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legnagyobb mértékben megfelelnek. A normalizációs elv összetevői:

- szabályos, rendszeres napirend (értelmes tevékenységek, családi körülmények közötti étkezések, egyéni kívánság szerinti programokra lehetőség).
- szabályos, rendszeres hetirend (lakni, tanulni, illetve dolgozni más-más környezetben lehet. Ez biztosítja a szociális tanulást, tapasztalatok szerzését teszi lehetővé).
- szabályos, rendszeres éves tevékenységek (ünnepnapok, szünidő, nyaralás, utazás, családi ünnepek).
- életciklus normális tapasztalatainak megélését biztosítjuk (önismeret, önbizalom fejlesztése, szociális kapcsolatok, , speciális fejlődési szükségleteik kielégítése, pedagógiai és szociális integráció).
- megfelelő tisztelet biztosítása (döntéseiket, kívánságaikat, kérdéseiket elfogadjuk, elismerjük, tiszteletben tartjuk. Személyes tulajdont tiszteletben tartjuk, lehetőséget biztosítunk arra, hogy maga válassza ki ruházatát, hogy mit vesz fel).
- kétnemű világban élünk (a koedukált együttélést, kapcsolatok kialakítását lehetővé tesszük).
- megfelelő anyagi feltételeket biztosítunk számukra (a pénzhasználat, a személyes döntéshozatal fejleszti önértékelésüket, önbecsülésüket)
- megfelelő környezeti feltételek biztosítása (megfelelő méretű, elhelyezkedésű, technikai eszközökkel felszerelt nem izolált környezetben lévő lakásotthonok biztosítják a személyiség fejlődését).
- az integráció elve valósul meg, amikor elősegítjük a külső kapcsolatok kialakítását (barátok, munkatársak, szomszédok). Részt veszünk a város életében, használjuk intézményeit (orvosi rendelő, művelődési ház, játszótér, posta, üzletek, stb.), itt kapcsolatokat alakíthatnak ki neveltjeink, megtanulják a helyes viselkedési normákat.

Példamutatás, meggyőzés

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekek jellemző tulajdonsága a róluk gondoskodó felnőttekkel szembeni távolságtartás, a társak befogadásának kontroll nélküli érvényesülése, a kortárs kapcsolatok befolyásoló ereje. Ugyanakkor a nevelőmunka hatékonyságának fontos tényezője a bizalom. Ennek az ellentmondásnak a feloldása az otthonban és családszerű körülmények között úgy lehetséges, ha a felnőtt (nevelő, gondozó) személye a maga természetességével, erényeivel és hibáival őszintén jelenik meg a gyerekek

világában. Sose okozunk csalódást, ne tegyünk be nem váltható ígéreteket. Ne ijesztgessünk, fenyegetőzzünk, kerüljük a „közösség” előtti nevelést; a megszegés tilos. A felnőtt legerősebb nevelőereje a személyiségében, példamutatásában keresendő. A nevelő, gyermekfelügyelő akár akarja, akár nem mindig példaként áll a gondozottak előtt. Emiatt sohasem szabad rossz példát adni. Fontos a szavak és tettek közötti harmónia, mert a cselekvésre ösztönző meggyőződés a sajátta vált motívumok alapján bontakozik ki.

Harmónia

A gyermekek megértéséhez és neveléséhez nagy türelem, szeretet és harmónia szükséges. Az otthon belső viszonyai, a fiatalok anyagi helyzete, a rendszeres, célszerű tevékenység, elfoglaltság, a szórakozási szokások és törekvések mind-mind mély nyomot hagynak a fiatalok lelki világában, fejlődésében. Erre a folyamatra sajátos hatást gyakorol a felnőtt-felnőtt, gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt közötti jó kapcsolat. Ezeknek a viszonyoknak a torzulása, megbillenése feszültséget eredményez, rossz hangulatot teremt az egész közösségben. A közösségi harmóniára azért van szükség, hogy mindenki átérezhesse, hogy a lakóotthon a közösségi viszonyaival, technikai adottságaival egy olyan biztos pont, ahol jó élni, ahol meg lehet nyugodni, pihenni, érzelmileg, fizikailag meg lehet újulni, ahol gondoskodnak róluk, figyelnek rájuk. A természetes szocializációs hierarchián túl ezért nem engedjük meg az erőszakkal kieszközölt alá-fölérendeltségi viszonyokat, a gyengék megalázását. Elkerüljük, megelőzzük a lopásokat, a szándékos rongálásokat, az agresszív dühkitöréseket.

A fentiek alapján a gyermekotthon feladata:

- A teljes körű ellátás biztosítása.
- Eredményes, jó munkakapcsolat kialakítása a gyámhivatalokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, Gyermekvédelmi Központtal, valamint egyéb külső hivatalos szervekkel
- A növendékeink tanulmányaik befejezése utáni megfelelő elhelyezésének előkészítése, végrehajtása.
- A gyermeki jogok és kötelességek érvényre juttatása és biztosítása, feltételeinek megteremtése az 1997. évi XXXI. törvény és egyéb vonatkozó jogszabályok alapján.
- A naprakész, pontos adminisztrációs tevékenység elvégzése.
- A munkatervi feladatok teljesítésének, az összehangolt munkavégzésnek és a szükséges adminisztrációs munkának irányítása és ellenőrzése az otthon vezető hatáskörébe tartozik.

Jogvédelem

Gyermekotthoni Önkormányzat működésének lehetőséget adunk a Különleges Gyermekotthonban, amennyiben a gyermekek ebben motiváltak. Házi rendünk ismerteti az esetleges panaszok rendezésének módozatait. Jogsérelmeikkel az Intézmény Érdek képviselői Fórumához, szükség esetén a gyermekjogi képviselőhöz is fordulhatnak. A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmét szabályzataink biztosítják.

Együttműködés formái

A Baranya MGYK lakásotthonaival, és a különleges lakásotthonokkal való együttműködés harmonikus, mely közös rendezvények lebonyolításában, közös rendezvényeken való részvételben, közös nyaralásokban nyilvánul meg.

A gyermekek oktatási intézményeivel jó kapcsolatot ápolunk, ünnepségeiken, kulturális programjaikon részt veszünk: szülői értekezleten, fogadóórán, nyílt napon, farsangon, anyák napján, ballagáson, szalagavatón, tanévnyitón, tanévzárón, pályaválasztási tanácsadáson.

Mohács város számos intézményével jó kapcsolatot ápolunk (Városi Könyvtár, Ifjúsági Centrum, Cigány Kisebbségi Önkormányzatok, Máltai Szeretetszolgálat, Van1Hely Alapítvány, háziorvosi szolgálat, Rendőrkapitányság, területileg illetékes gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok, Kolping Alapfokú Művészeti Iskola, Városi Uszoda, Park Utcai Iskola, Hajléktalan Szálló, Pándy Kálmán Szociális Otthon...)

Továbbképzés, minőség biztosítás

Az otthon dolgozói rendszeresen továbbképzésen vesznek részt, ahol folyamatosan bővítik ismereteiket.

2. 1-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon

7720 Pécsvárad, Kossuth L. u. 6.1/1.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - középsúlyos értelmi fogyatékkal élő - gyermekek ellátása,
- férőhelyek száma: 8,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

Tárgyi feltételek

A Lakásotthon a város központjában helyezkedik el. Mivel tetőtéri lakásban található a különleges szükségletű gyermekek mozgásigényének nem előnyös. Az otthon jó állapotú, szinte teljesen felújított. Bútorzata és a felszerelési tárgyai is jó állapotúak. Központi elhelyezkedésének köszönhetően a városi intézmények, az iskola jól megközelíthető az alapvetően szükséges szolgáltatások és infrastruktúra elérhető.

Célkitűzés

A lakásotthoni nevelés, gondozás célja az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a tartós nevelésbe vett gyermekek, továbbá az utógondozott fiatalok korának és képességeinek megfelelő olyan irányú és tartalmú ellátása, amely alkalmassá tehető:

- családi környezetbe történő visszahelyezésére,
- örökbeadására,
- nevelőcsaládba való helyezésére,
- önálló életének megkezdésére.

Legfontosabb céljaink

A szocializációs körülmények oly módon való kialakítása, hogy segítse a gyermeket a folyamatos – nem kikerüléskor történő! – beilleszkedésben.

Vegyen részt élményszerűen a mindennapok és a rítusok megtervezésében, kialakításában.

Rendelkezzen kellő ismeretekkel életszervezése kapcsán: háztartási, egészségügyi, társadalmi, párkapcsolati... stb.

Pozitív minta bemutatása a kulturális genetika opponenseként.

Személyiségfejlesztés, a pozitív – reális! – énkép erősítése.

Jövőtervezés elősegítése.

Alapelvek

- Bizalom és elfogadás
- Felelősség
- Következetesség
- Együttműködés
- Szakmai igényesség

Különleges szükségletű gyermekek nevelési feladata

Orvosi és szakorvosi ellátás Pécs közelsége miatt könnyen és gyorsan megoldható. Mindez biztonságot jelent a gyermekek számára. A fő cél a gyermek egészséges személyiségfejlődésének biztosítása, a gyermek családból való kiemelési traumájának feldolgozása, hozzásegítése azokhoz a lehetőségekhez, feltételekhez, amelyek révén a gyermek a családtól való elszakadás idejét minél sérülésmentesebben tudja átvészelni. Ezek megvalósítása programokon keresztül, külső szakemberek és belső szakembergárda bevonásával valósul meg. Gyermekeink teljes körű ellátása mellett biztosítjuk számukra az otthonos, biztonságot nyújtó lakókörnyezetet, illetve munkatársaink révén azt a szakembergárdát, akik segítségével megfogalmazott feladatok hatékony megvalósítására törekedhetünk. A családjukból kiemelt gyermekek harmonikus fejlődését, önálló életvitelre való felkészítését családias légkörű, kis létszámú gyermekközösségben irányítjuk. A családi, illetve rokoni kapcsolatok rendszeres ápolása, – szükség esetén – megerősítése, rendezése révén a nevelésben eltöltött idő felesleges meghosszabbodását szeretnénk elkerülni.

A számukra nyújtott megfelelő ellátás mellett célként az alábbiakat fogalmaztuk meg:

- lehetőséget adjunk az érdeklődésüknek, illetve képességeiknek megfelelő oktatási intézményben való tanulásra,
- megtanítsuk szabadidejük helyes és aktív felhasználására,
- kulturált környezet megteremtésére való igényüket kialakítsuk,
- az önálló életvitelre, családi együttélésre és a társadalmi normákhoz való alkalmazkodásra képes fiatalokat neveljünk,
- az alapvető társadalmi szerepeket, viselkedési és magatartási normákat sajátíttassuk el,
- családkapcsolatok ápolása érdekében együttműködésre törekedjünk a hozzátartozókkal,
- rendszeres, takarékos és önmagára igényes életformát közvetítsünk,

Nevelési alapelveink

- otthonos, családias légkör megteremtésének elve,

- pozitív közösségi támogatás nevelő hatásának elve,
- személyek tiszteletének elve,
- másság elfogadásának elve,
- nyitottság, őszinteség elve,
- bizalommegadás nevelő hatásának elve,
- sikerélményre való orientáltság elve,
- személyes példamutatás nevelő hatásának elve,
- alternativitás elve,
- tevékenységközpontúság elve,
- a játék, a tanulás és a munka integritásának elve.

Módszereink

- egyéni és csoportos beszélgetések,
- nyitott problémakezelés,
- egyéni fejlesztő programok,
- csoportos programok,
- pozitív nevelői minta- és példaadás,
- jutalmazás, elmarasztalás,
- bizalom megadása,
- véleményformálásra, önkifejezésre késztetés,
- pozitív megerősítés,
- a növendékek – fejlettségüknek megfelelő mértékben – bevonása a lakásotthon életének szervezésébe, a ház körül adódó munkákba,
- összhangban, egyetértésben tevékenykedő nevelői team,
- tevékenységi alternatívák bemutatása,
- külső szakemberek bevonása,
- valóságos élethelyzetek reprodukálása,
- folyamatos ellenőrzés, értékelés.

A beilleszkedés segítségét irányító fontosabb elveink

- őszinte, nyitott légkör megteremtése,
- következetesség, fokozatosság elvének betartása,
- a lakótársak felkészítése új társuk fogadására, fokozott toleranciát, segítőkészséget kérve tőlük,
- a gyermeket kezdetben elfogadjuk olyannak, amilyen tudomásul véve hozott előéleti hibáit, szokásait,
- személyes kötődés kialakulása által biztosítható a gyermek számára a stabil, nyugodt érzelmi állapot,
- helyes cselekedeteinek, jó tulajdonságainak előtérbe helyezése, kiemelése, esetleges jutalmazása,
- magatartásbeli problémáinak közös feltárása, beláttatása, majd a kijavításukra való szándék felélesztése,
- a gyermeknek meg kell értenie, és el kell fogadnia azt a változást, amely vele és családjával történt,

- segítenünk kell a gyermek és családja közötti feszültség feloldását
- a nevelési folyamatba – a lehetőségekhez mérten – a szülőket, a gyermekkel kapcsolatot tartó rokonokat is be kell vonni,
- pozitív, előremutató jövőkép kialakítása,
- a gyermek és családjának megfelelő tájékoztatása, tanácsadás,
- egyéni és csoportos beszélgetések - kötetlenül vagy tervezve adott témában,
- a személyiség tiszteletben tartása,
- nyitott problémakezelés,
- anonim panaszra és tanácskérésre való lehetőség megadása
- rokoni kapcsolatok ápolása, rokonok megnyerése.

Szakmaetika

A Szociális munka etikai kódexének elveit elfogadva folytatjuk szakmai munkánkat. Különös tekintettel:

- a gyermek érdekét minden előtt szem előtt tartva,
- a titoktartás kötelezettségével és az információk felelős kezelésével,
- a szakemberekkel és a társintézményekkel együttműködve,
- munkatársainkkal bizalommal, tisztelettel és szolidárisan egyazon célért munkálkodva.

A nevelői team

- szakmai vezető
- gyermekvédelmi ügyintéző
- pszichológus
- fejlesztő pedagógus
- nevelő
- gyermekvédelmi asszisztens
- gyermekfelügyelő

A nevelők/gyermekefelügyelők/ egyéb szakmai team szereplőinek együttműködési alapelvei

- informáltság szükségességének elve,
- önképzésre, megújulásra való igény elve,
- nevelési körülmények fejlesztésére való igény elve.

A nevelőktől/gyermekefelügyelőktől egyéb szakmai team szereplőitől elvárt magatartásformák, személyiségjegyek

- optimista, kiegyensúlyozott, harmonikus életvitel,
- konfliktustűrő- és kezelő képesség,
- humánus életszemlélet,
- kellő intuíción és empátiás készség,
- kreativitás, képzelőerő, önuralom, nyitottság, őszinteség, tolerancia,
- team-munkára való képesség.

Tanítás-tanulás

Az egyéni képességeknek megfelelő iskolázottsági szint elérése fő feladataink egyike. Ennek érdekében az alábbi feladatokat fogalmazzuk meg:

- felzárkóztatás,
- belső motiváció kialakítása,

- megismerési területek aktív alkalmazása,
- az önálló tanulás képességének kialakítása és fejlesztése,
- helyes önértékelés kialakítása,

Tanulást segítő módszereink:

- pedagógiai tapintat, türelem,
- egyéni és csoportos foglalkozások,
- gyakoroltatás, felzárkóztatás, korrekció,
- sikerélményre való törekvés,
- egyéni tanulási terv készítése,
- játék és tanulás integrálása,
- koncentrációt fejlesztő játékok,
- kérdésekre válaszadás, ellenőrző feladatok megoldása,

Szabadidős tevékenységek

A személyiség fejlődésének/fejlesztésének fontos színtere a tanulással, munkával eltöltött órák után felszabaduló idő. Ennek hasznos eltöltésére tanítanunk kell növendékeinket. A szabadidő felhasználásának formája lehet csoportosan szervezett vagy a gyermek által önállóan megválasztott tevékenységi forma (a választási lehetőséget biztosítva, az egyéni érdeklődés kielégítését segítve). A rendszeres testmozgás a mindennapi élet feszültségeinek levezetése mellett a társas kapcsolatok kialakulását is kedvezően segíti. Az egészséges életforma megtanításával rendszerességre és kitartásra is nevelünk.

Szabadidő eltöltésének formái:

A Központ által szervezett foglalkozások: kirándulás, beszélgetések, közös társas- és ügyességi játékok, koncert-, mozi-, színház-, múzeumlátogatás, séták, városnézés, művelődési-, oktatási- és sportintézmények szolgáltatásán alapuló foglalkozások szabadidőben: zenehallgatás, televíziózás, pihenés.

A szakmai munka szervezése

Jelenleg 6 dolgozó szervezi a ház életét: a nevelő pedagógus végzettségű, egy munkatársunk pedagógiai asszisztens. Mellettük 3 gyermekfelügyelő teljes, míg egy fél munkaidőben vesz részt mindennapjainkban. A kollégák felelősségteljesen, az együttműködés mintáját nyújtva, elhivatottsággal végzik munkájukat. Legtöbbjüket innovatív szemlélet jellemzi.

Munkatársaink szakmai felkészültségének fejlesztése, egységes nevelői stílusuk kialakítása érdekében a következő fórumokat kínáljuk:

- esetmegbeszélések, ahol a megtörtént esetek szakszerű kiértékelése mellett az esemény várható következményeit is feltárják, (gyakorisága: havonta),
- konzultációk meghívott szakemberekkel (pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi gyámok),
- intézményi képzési lehetőségek kihasználása,
- rendszeres dolgozói megbeszélések,
- lakásotthoni team-megbeszélések havonta a nevelő irányításával,
- közös fórumok

A lakásotthonok működési rendjét meghatározó dokumentumok:

A lakásotthonban rendszeresített nyilvántartások vezetéséért a nevelőtanárok, ellenőrzéséért a gyermekotthon vezető felelős

- munkaidő beosztás,
- jelenléti ív,
- eseménynapló,
- egészségügyi dokumentumok,
- leltár (egyéni ruhaleltár, eszköznyilvántartás),
- havi ellátmánnyal való elszámolás vezetése,
- gyermekek zsebpénzének nyilvántartása, vezetése,
- heti étrend összeállítása, kiírása.

3. 2-es számú Pécsváradi Különleges Lakásotthon 7720 Pécsvárad, November 29. utca 17.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - középsúlyos értelmi fogyatékkal élő - gyermekek ellátása,
- férőhelyek száma: 10,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

Tárgyi feltételek:

A lakásotthon a mindennapi élethez szükséges bútorzattal, háztartási gépekkel, eszközökkel van felszerelve. A háztartási gépek, eszközök használatát a balesetvédelmi szabályzat rögzíti. A gyerekek ruházata, személyes használati tárgyai külön szekrényekben, szekrényrészekben, társaiktól elkülönítve nyertek elhelyezést, személyes tárgyaik védelmére zárható éjjeli szekrények állnak rendelkezésükre.

A Lakásotthon a város kertes övezetében helyezkedik el. Nagy udvarral, kerti játékokkal felszerelt, megfelelő teret biztosítva a különleges szükségletű gyermekek mozgásigényének. Az otthon jó állapotú, szinte teljesen felújított. Bútorzata és a felszerelési tárgyai is jó állapotúak. Elhelyezkedését tekintve a városközponttól viszonylag nagy távolságra található, de a városi intézmények így is jól megközelíthetők, az alapvetően szükséges szolgáltatások és infrastruktúra elérhető.

A működés anyagi feltételei:

A lakásotthon havi ellátmányból gazdálkodik, melyet a fenntartó biztosít. A lakásotthon vezetője teljes anyagi felelősséggel tartoznak a lakásotthon gazdálkodásáért. Az ellátmány felhasználását megtervezik a házban dolgozó munkatársakkal, gyerekekkel együtt. Figyelembe kell venni az állandó kiadásokat, a gyermekek szükségleteit, a lehető legolcsóbb beszerzést, takarékos felhasználást, tartalék képzését.

A lakásotthon berendezésének megóvása, karbantartása, felújítása:

A lakásotthon és berendezése megóvása a gyermekek és felnőttek közös érdeke és feladata. A gyermekfelügyelők munkaidejük alatt anyagi felelősséget vállalnak a berendezési tárgyak, eszközök állagáért. Esetleges meghibásodást, rongálást jelezni kell a lakásotthon vezetőjének, illetve a hiba, rongálás jellegétől függően azonnal intézkedni kell. A mindennapi életben elfogadható mértékű javítást, állagmegőrző karbantartást (festés, mázolás, üvegezés) a csoport a gazdálkodással létrejött megtakarításából fedezi. Az előre nem látható nagyobb értékű meghibásodás, kiadás esetén az intézménytől kérhető segítség.

A lakásotthon feladatai:

A lakásotthonok otthont nyújtó ellátást biztosítanak az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az nevelésbe vett gyermekek számára, továbbá az utógondozói ellátásban részesülő fiatalok számára.

A családi élet funkcióinak átvállalása

Az új gyermekek fogadása, a gyermek beilleszkedésének segítése. A beilleszkedés szempontjából nagy jelentősége van a nevelő humánus, empátiás magatartásának, érdeklődésének, előlegezett bizalmának is. A gyermek legalapvetőbb szükséglete a szeretet, a biztonságérzet.

Az új életmód elfogadtatása

A családi háttér pedagógiai jelentőségének mérlegelése. Csak nyomós okok miatt szabad a gyermeket távol tartani családjától. A lakásotthon törekszik segíteni a gyermeket abban, hogy alkalmassá váljék a családba történő visszatérésre.

Az otthonosság, az anyagi és érzelmi védettség biztosítása

Tárgyi feltételek: higiénikus, esztétikus, célszerű, otthonos lakókörnyezet, melyben a gyermek munkája, törekvése, egyéni ízlése is helyet kap.

Személyi feltételek: szükséges, hogy a gyermekek tapasztalják a felnőttek szeretetét, odafigyelését, az otthon valamennyi dolgozójának figyelmességét, örömeikben, gondjaikban való őszinte osztozást.

Legyen mindig egy felnőtt, akihez a gyermek fordulhat, a "valakinek kedvéért teljesíteni" akarás bármely felnőttel szemben kialakulhat, aki hiteles és a gyerekek maximális bizalmát és szeretetét élvezzi, ezen törekvést erősíti az egyéni gondozók kiválasztása.

A felnőttek iránti bizalom helyreállítása

Nevelők felé irányuló bizalom felkeltésén keresztül vezet. A gyermekek felkészítése a lehetőségekhez mért önálló életvezetésre. Különleges feladat, hogy az átmeneti védettség szorosan összekapcsolódjon az állapotukhoz mért részben önálló életvezetésre való felkészítéssel. Fontos, hogy a nevelő bevonja a gyerekeket a közösség életének megszervezésébe, az egyes tevékenységeknek így ők lehetnek a gazdái.

Családi életre nevelés

Szükséges a pozitív családmodell megismertetése, a fiú-lány kapcsolatban, a kölcsönös

felelősség és tisztelet felkeltése, a nő és férfi biológiai, fiziológiai sajátosságainak megismertetése, a nemek kapcsolatát illetően a helyes erkölcsi szemlélet kialakítása a gyermekek mentális állapotához igazodva.

Felzárkóztatás a tanulás terén

A fogyatékoságukhoz mért hiányzó alapismeretek pótlása, a tanulási motívumok kialakítása, fontos pedagógiai feladat. A lakásotthon feladata, hogy az iskolai követelményeket megerősítse és tovább mélyítse, esetlegesen bővítse.

Korrekciónévelés

Külön beszélhetünk az érzelmi és értelmi korrekciós nevelésről.

Pozitív tulajdonságaira alapozva fejlesztő, korrigáló nevelési eljárást kell minden egyes gyermekre kidolgozni, csak erre épülhet az érzelmi korrekció. Minden gyermeket segíteni kell a pozitív és reális énképe kialakításában, ebben segíthet a pszichológus szakember.

Utógondozás

Az utógondozás jelenti az anyagi, erkölcsi támasznyújtást, védelmet, tanácsadást, továbbnevelés, az esetleges kudarcokon való átsegítés, a "jó szülő" helyettesítő törődést, vagyis a család szocializációs szerepének lehetőségek szerinti átvállalását és a fiatal felnőtt felkészítést a lakásotthonból kikerülve milyen lehetőségek várnak.

A gyermekotthoni nevelés főbb tevékenységi formái:

- Szabadidő: A gyermek szabadideje a tanulási órákon és a tanulószobai kötött foglalkozásokon felül maradó idő, amit szórakozásra, pihenésre, kedvtelésből végzett munkára, játékokra fordít. Ez az időkeret ad teret szabadon választott tevékenységhez és azon keresztül fejlődéshez. Nevelőmunkánk feladatai, közé tartozik ezért a szabadidő helyes felhasználására nevelés. Ebben a folyamatban, a gyermek szabadidejében is részt vesz, nemcsak mint a nevelés tárgya, hanem mint a nevelés alanya. Alkalmazza mindazokat a szokásokat, normákat és szabályokat, amelyeket a nevelés folyamatában kialakítottunk akár értelmi, érzelmi, testi vagy esztétikai nevelés formájában. A szabadfoglalkozásokon háromféle formát különböztetünk el.

- *A kötött témájú szabadfoglalkozások.* A foglalkozások tervezéséről és szervezéséről a nevelők gondoskodnak. Nagyon fontos, hogy a gyermekek jókedvűen, derűsen játszanak, dolgozzanak, tevékenykedjenek, ne érezzék túlságosan "kötöttnek" a programot. A munkatervekben a kötött foglalkozások, mint játék, sport, kultúr- és munkafoglalkozás szerepelnek. Meg kell adni a gyermeknek a választás lehetőségét is

- *Állandó jellegű foglalkozások:* Ide tartoznak azok a tevékenységi formák, amelyeken nem vesz részt mindenki. Ezek a kézműves foglalkozások, sportkörök. A foglalkozások folyamat jellegűek, a résztvevők meghatározott tematika szerint, egy kívánt cél elérése érdekében munkálkodnak. A nevelőknek törekedni kell arra, hogy gyerekek kitartással, szorgalommal vegyenek részt a munkában. Másként a fejlesztő tevékenység torzó marad, a belé fektetett munka kárba vész. Gyermekeink hajlamosak arra, hogy könnyen feladják, ezt kell a pedagógia eszközeivel és emberi empátiával ellensúlyozni.

- *Kötetlen szabadidő:* A gyermekek szabadideje azonban nem csak kötött foglalkozásokból,

látogatásából áll. Feltétlenül szükséges, hogy a lakásotthon gondoskodjon kötetlen szabadidőről is. Feladata a kötetlen szabadidő tárgyi feltételeinek és a családi légkörnek a biztosítása. Gyermkeink kötetlen szabadidejüket akkor tudják hasznosan és egyben pihentetően eltölteni, ha a kötött tevékenységi formák szervezésével a gyermekkel foglalkozó szakemberek modellt állítanak eléjük: így kell csinálni, így jó, így szép. Ha megtanítottuk a gyermeket a szabadidő eltöltésének módjára, és lehetőséget adtunk sok gyakorlással és tevékenykedtetéssel az egészséges szokások kialakulására, akkor a gyermeknek belső ismerete és igénye lesz arra, hogy szabadidejét ne céltalan lödörgéssel, unalmas semmittevéssel töltsse, hanem hasznosan, pihentetően, fejlesztően. Ha a gyermek igényévé válik a tartalmas szabadidő, akkor felnőtt korban is erre fog törekedni és ez a mi célunk.

Tevékenységi formák a lakásotthonban

- A játék, sport: Az ember élettevékenységei között fontos helyet foglal el a játék. Különösen nagy szerepe van gyermekkorban, mert a gyermek legsajátosabb tevékenységi formája. A játék örömet adó tevékenység, elősegíti a gyermek szellemi fejlődését. Ezért nagyon fontos, hogy gyermekeinknek megfelelő teret, időt és lehetőséget adjunk a játékra. Fontos a játék és a sport összekapcsolása. A sport szabályokat tanít, önfegyelemre nevel, segíti az állóképesség, edzettség kialakulását. Szórakoztat, hasznos, egészséges időtöltés.
- Kulturális foglalkozások: A kulturális foglalkozásokon esztétikai élményhez jutatjuk a gyermekeket. A jól megválasztott, a helyes módszerrel vezetett kulturális foglalkozások hatása igen mély.
- Munka a lakásotthonban. Dolgozzanak a gyermekek az otthonban magukért, a közösségért a felnőttekkel együtt. Cél olyan tevékenységek megtanítása és gyakoroltatása, amelyet a családban a gyerekek automatikusan megtanulnak. Fontosnak tartjuk különböző apróbb-nagyobb munkát is bízni rájuk, hogy közelebb kerüljenek a családi életben naponta előforduló tevékenységekhez. Körültekintően szervezzük meg, az egyéni és csoportos foglalkozásokat. Ezek az önkiszolgáló munkát is jelentik. Fontos az életkor és a fogyatékoság figyelembevétele, a balesetvédelmi szabályok ismerete, és a felnőtt jelenléte. Fontos, hogy a munkának mindig legyen valami célja és a gyermekek ismerjék, elfogadják a célt.
- A tanulási tevékenység: a lakásotthoni nevelésben nem fő feladat, de nagy szerepet tölt be, hiszen ismeretek nélkül az értelmileg akadályozott gyermekeink életében is egy negatív "starthelyzetet" eredményez. A nevelők, tanulást segítő tevékenysége a gyakoroltatás, kompenzáció, korrekció ellenőrzés. Fontos feladat a tanuláshoz az optimális feltételek biztosítása, csend, nyugalom, felszerelés, eszközök, fény, stb.
- Szokások, ünnepek, hagyományok: A közösség kialakulásában nagy szerepe van az együttes élménynek, a szokások, hagyományok, rituálék kialakulásának. Fontos az ünnepekről való megemlékezés rituáléjának aprólékos kidolgozása, következetes betartása. Nem az állami ünnepek fontosak a gyermekotthonban, hanem az egyének ünnepei, a születésnap és a névnapok. Ezeken a napokon az ünnepelt külön figyelmet kap. Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, ha a gyerekek már előre tudják, hogy mi fog történni és az események várákozásuknak megfelelően be is következnek. A várákozás izgalmát a bekövetkező események által kiváltott lelki kielégülés követi. Az

ilyen események pozitív személyiségfejlesztő hatásúak. Növelik a gyermekek biztonságérzetét, ez egyben énerősítő, kompetencianövelő is. Különösen érvényes ez az ünnepeltre, aki egy egész napon át a csoport legfontosabb embere, ezen a napon megnövelt szociális státussal rendelkezik. Nagyon fontos, hogy az ünnepek szokásrendszeréhez csak pozitív érzelmeket társítsunk. Az ünnepeken kívül más szokásokat, hagyományokat is meghonosítottunk. Minden esetben a hangsúly az ismétlődésen van. A karácsony nehéz feladat elé állítja a pedagógusokat, mert gyermekeink számára nemcsak örömteli ünnep, hanem lelki megpróbáltatás is. Ilyenkor különös hangsúlyt kap a gyermekek szülői szeretet iránti vágya, családi kapcsolattartás hiánya. Ez a nehéz időszak különösen nagyfokú tapintatot, megértést, intuíciót, empátiát kíván a pedagógusoktól, nevelőktől. Az ünnep meghittségére nagy gondot fordítunk. Megpróbálunk a gyermekeknek megfelelő, személyre szóló, meglepetésként ható ajándékról gondoskodni. Az ünnep meleg, bensőséges, szeretetteljes hangulatával ellensúlyozzuk a családi karácsony hiányát. Szem előtt tartjuk azt is, hogy a gyermekek közül többen tőlünk tanulják ezt az ünnepet. Ez jó alkalom arra, hogy gyermekeinknek megtanítsuk az ajándékozás örömét.

Alapelvek:

- *Az otthonba beutalt gyermeket kezdetben olyannak fogadjuk el amilyen:*
Szükségük van arra, hogy környezetük megértse problémáikat, hogy a tekintélyt, érzelmi elfogadást képviselő felnőttben támaszt érezzenek.
- *Biztonságérzet kialakítása:*
Tevékenységünk lényegét a segítő kapcsolat jellemzi. Nagy pedagógiai tapintatot, rutint és előkészítést kíván a gyermekek csoportba illesztése, elfogadása. Nem várhatunk gyors eredményeket. Tudjuk, hogy a gyermeket egy számára idegen értékrendbe átvinni nehéz, hiszen számára ismeretlen, kényelmetlen, kellemetlen, ezért nem lehet "átparancsolni".
- *Áthangolás:*
Az élet a szabályok tiszteletén kívül kezdeményezőkézséget, problémamegoldó képességet, döntéseket, nehéz választásokat követel, erre próbáljuk felkészíteni őket az állapotukhoz mérten, erre motiválunk.
- *Lényeges a magatartási problémák okainak feltárása.*
- *Kompetenciaélmény biztosítása:*
Vegyük észre, a teljesítményre törekvést is, jutalmazzuk azt, különösen a kapcsolat kezdetén.
- *Reális sikerért reális értékelést adunk:*
A magatartási követelmények mellett fokozatosan a morális, érzelmi, akarati, szociális normákat tudatosítjuk és értékeljük.
- *Nevelői következetesség.*
- *A pozitív önértékelés kialakítása.*

Nevelői személyiség:

- Egészséges személyiség és kellő önismeret.
- Kiegyensúlyozott életvitel.

- Elfogadó.
- Önuralom.
- Rendelkezzen kellő dinamizmussal. Legyen derűs, sugározzon optimizmust.
- Rendelkezzen képzelőerővel, kellő intuícióval és empátiával, legyen nyitott az emberi kapcsolatokra.
- A lakásotthonban dolgozó szakembereknek és nevelőnek faji, vallási, nemzetiségi előítéletektől mentesnek kell lennie, őszintén szeretni kell a hivatását.

A lakásotthon vezetése, hatáskörök:

Lakásotthoni nevelő felelős:

- lakásotthonok munkarendjének beosztása, szabadság, betegség esetén helyettesítések beosztása,
- gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók ügyeinek kezelése, együttműködés a gyermekvédelmi gyámokkal, a gyermekek törvényes képviselőivel, kapcsolattartás a gyámhivatallal és a gyermekvédelmi szakszolgálattal
- továbbképzéseken való részvétel szervezése
- lakásotthonok napi ellenőrzése
- havi egy alkalommal, illetve szükség szerint értekezletet tartása
- a lakásotthon napirendjének kialakítása
- a gyermekek zavartalan, nyugodt, családi légkörben történő nevelkedése
- a gyermekek képességeihez mérten minél jobb eredmény elérése
- a kapcsolatok kialakítása, fenntartása (család, iskola, felnőtt közösségek)
- a gyermekek és felnőttek megfelelő tájékoztatása
- a munkatársak megfelelő munkafeltételeinek biztosítása
- az ésszerű, takarékos, eredményes gazdálkodás
- egészségügyi problémák megelőzése és kezeltetése
- a gyermekotthon-vezető felé történő tájékoztatás
- munkatársak napi munkájának ellenőrzése
- az esetleges konfliktusok rendezése

Gyermekfelügyelők felelősek:

- a munkaköri leírásban részletezett feladatok végrehajtásáért,
- rendkívüli esemény azonnali jelentéséért,
- a közösen megfogalmazott, elfogadott alapelvek megjelenítéséért a mindennapi munkában (szeretetteljes egyéni bánásmód, egységes követelményszint).

Pszichológus felelős:

- évente egy alkalommal tesztet végez a gyerekekkel, ennek eredményét megosztja a nevelővel,
- Szükség szerint a mentális problémával küzdő gyerekeket ill. fiatalokat gondozza.

Fejlesztőpedagógus felelős:

- fejlesztési tervet készít,

- részképesség-fejlesztést végez,
- hátránykompenzációt folytat.

A lakásotthon munkarendje:

A lakásotthonban folyamatos munkarend szerint működik, havi munkabeosztás szerint, melyet minden hó 25. napjáig a nevelő készít el, figyelembe véve a dolgozók egyenlő terhelését, a Mtk. ide vonatkozó rendelkezéseit. Előtte a dolgozók jelezhetik igényeiket (szabadság, szabadnap). A délutáni és az éjszakai műszakért a gyermekfelügyelők és a gondozók pótlékot kapnak. A havi munkarendben csak rendkívüli esetben lehet változtatni. A gyermekfelügyelők, gondozók heti kötelező munkaideje 40 óra, a nevelő heti kötelező munkaideje 30 óra. (+ heti 10 óra a gyermekekkel kapcsolatos ügyek intézésére)

Műszakátadás:

Szolgáltatáadáskor a következő kérdéskörökre kell koncentrálni:

- Az otthon létszáma, kik nem tartózkodnak otthon, hol vannak, ki és meddig engedélyezte rövidebb-hosszabb távollétüket?
- Távozott-e valaki engedély nélkül, történt-e intézkedés?
- Van-e beteg, látta-e orvos, milyen konkrét gondozási feladatok vannak?
- Volt-e rendkívüli esemény (lopás, rongálás stb.)
- Ki nem ment, és miért iskolába, munkahelyére? Volt-e ennek okáról az iskolának, munkahelynek jelzés?
- Kinek milyen a hangulata, szükséges-e valakit kiemelten figyelni?
- Vannak-e vendégek, ki és meddig engedélyezte itt tartózkodásukat?
- Reggel kit, hány órakor kell ébresztteni?
- Étkezéssel kapcsolatban van-e valamilyen teendő?
- Van-e a lakásban valamilyen technikai hiba? Milyen intézkedés történt (kiemelten a gáz és elektromos berendezésekre)?

Az ügyelet átadása a lakás bejárásával, az átadás-átvétel a vélemények eseménynaplóba rögzítésével fejeződik be.

Teendők szökés bekövetkezése esetén:

A lakásotthonokban a gyermekfelügyelők és a nevelőtanárok feladata ellenőrizni a kimenőket. Ha a gyermek nem ér vissza a megbeszélte időre, akkor a szolgálatban lévő dolgozó megkísérli felkutatni, megpróbálja elérni a várható felbukkanási helyeken.

Ha az előbbi próbálkozások sikertelenek, akkor 14 éven aluli gyermek, valamint az értelmileg akadályozott vagy tanulásban akadályozott, önmagát ellátni nem tudó 14 év feletti fiatal esetén azonnal bejelentést kell tenni a rendőrségen. 14 éven felüli gyermek esetén, néhány órát várunk, hátha beérkezik a gyermek, azonban még 24 órán belül értesíteni kell a rendőrséget. A dolgozó munkaidőben szól a gyermekotthon-vezetőnek, aki faxon értesíti a Komlói Rendőrkapitányságot. Hétvégén a szolgálatban lévő dolgozó kötelessége értesíteni a rendőrségi ügyeletet telefonon. A szökés tényét rögzíti az esemény naplóban, majd a legközelebbi munkanapon tájékoztatja a lakásotthon-vezetőt, hivatásos gyámot - szökési jelentés átadásával-, aki az írásbeli bejelentést megküldi a rendőrhatalóságnak. Amennyiben a gyermek az intézménybe önként visszajön és a körözés írásbeli bejelentésére még nem került

sor, úgy a szolgálatban lévő dolgozó telefonon értesíti a rendőrséget a gyermek megkerüléséről. Ha már írásban megtörtént az eltűnés bejelentése a rendőrhatalom felé, akkor a gyermekotthon-vezető írásban kéri a körözés visszavonását. A megkerült gyermekkel elbeszélgetve feljegyzést készítünk, melyben leírjuk a gyermek beszámolója alapján az eltűnésének okait, a szökés alatt vele történt eseményeket, tartózkodási helyét, megélhetési forrásait.

Munkaértekezletek

A lakásotthonban a dolgozók értekezlete: aktuális gondozási-nevelési problémák egyeztetése, megvitatása. Az egységes nevelési eljárások, szemlélet és gyakorlat kialakítását, megvalósítását szolgálják. Vezető: nevelőtanár, gyermekotthon vezető

A lakásotthon működési rendjét meghatározó dokumentumok:

A lakásotthonban rendszeresített nyilvántartások vezetéséért a nevelőtanárok, ellenőrzéséért a gyermekotthon vezető felelős

- személyiségnapló folyamatos vezetése
- munkaidő beosztás
- jelenléti ív
- eseménynapló
- egészségügyi dokumentumok
- leltár (egyéni ruhaletár, eszköznyilvántartás)
- havi ellátmánnyal való elszámolás vezetése
- gyermekek zsebpénzének nyilvántartása, vezetése
- heti étrend összeállítása, kiírása

A lakásotthonban elhelyezett gyermekek és fiatalok jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A lakásotthoni ellátás során biztosítjuk a gyermekek számára a törvényben meghatározott jogaikat. Különös tekintettel az alábbiakra:

Minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító környezetben történő nevelkedéshez.

Minden fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz. Fokozottan figyelünk arra, hogy az értelmileg és tanulásban akadályozott gyerekeknek is joguk van a mindenkit megillető emberi méltóságuk megőrzéséhez, nem érheti őket hátrányos megkülönböztetés semmilyen okból.

Minden gyermeknek joga van játszani. A gyermek személyiségének fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a játék, mely a gyermek elidegeníthetetlen joga. A játék a gyermek számára semmi mással nem pótolható tevékenység, mely magában hordja az önfejlődés, az önbecsülés és az önértékelés lehetőségét és erősítését/erősödését. Gyermekkorban a játék egyben tanulás, és a tanulás is játék.

A gyermekeknek joguk van véleményük kifejtéséhez. Minden gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, joga van 14 éves korától a vallási hovatartozását eldönteni. Minden gyermeknek, korának és érettségi fokának megfelelően a bírósági vagy közigazgatási eljárásban részt venni, és ott véleményt nyilvánítani.

A gyermekeknek joguk van információkhoz jutni. Minden gyermeknek joga van azon információk megszerzésére és birtoklására, mely a sajátos szükségletei kielégítéséhez kapcsolódnak. Joga továbbá, hogy minden ezzel összefüggő programhoz hozzáférhessen.

Minden gyermeket érintő információ elsősorban a gyermek legfőbb érdekét kell, hogy szolgálja.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy személyes kapcsolatait ápolhassa, ha azok nincsenek káros hatással személyiségük fejlődésére.

Minden gyermek gyakorolhatja a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait.

Minden gyermeknek joga, hogy utógondozásban részesüljön.

A gyermekek, fiatalok a gyermekjogi képviselővel havonta egy alkalommal a lakásotthonban találkozhatnak, valamint a képviselő telefonszáma mindenki számára elérhető helyen megtalálható (fali újságon).

Továbbképzés, minőség biztosítás

A lakásotthoni dolgozóknak a felmerülő problémák megoldására lehetőségük van az egymásközi szakmai esetmegbeszélésekre, kérhetik a lakásotthoni pszichológus segítségét, valamint a lakásotthon-vezető, a szakmai vezető és az intézményvezető is biztosítja a szükséges konzultációt. Havonta, illetve szükség szerint a lakásotthonban szakmai értekezletet tartunk. Az intézmény a költségvetésének függvényében támogatja a képzéseken, továbbképzéseken való részvételt. Lehetőség szerint maga is szervez továbbképzéseket, konferenciákat, melyeken a lakásotthon dolgozói is részt vehetnek. Az otthon dolgozói rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken, ahol folyamatosan bővítik ismereteiket. Folyamatos szakmai felkészültség biztosításának módját az intézményi Továbbképzési Terv rögzíti és ütemezi.

A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A munkatársak számára a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének alapvető szabályait a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény határozza meg. Az intézmény dolgozóit megilleti a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülés, emberi méltóságuk és személyiségi jogaik tiszteletben tartása. A dolgozóknak joga van a megfelelő munkavégzési körülményekhez.

Ennek eszközei: Átlátható és kiszámítható vezetési stílus, vezetői program (körlevelek, utasítások, munkaterv, munkaköri leírások).

Szakmai programjaink keretében nagy hangsúlyt fektetünk a rendszeres és személyes konzultációkra, esetmegbeszélésekre. A munkatársak mentálhigiénéjének karbantartására és a kiegészítésére lehetőség van szupervízióval való részvétellel.

A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosításának módja, formái

A lakásotthoni dolgozóknak a felmerülő problémák megoldására lehetőségük van az egymásközi szakmai esetmegbeszélésekre, kérhetik a lakásotthoni pszichológus segítségét,

valamint a lakásotthon-vezető, a szakmai vezető és az intézményvezető is biztosítja a szükséges konzultációt. Havonta, illetve szükség szerint a lakásotthonban szakmai értekezletet tartunk. Az intézmény a költségvetésének függvényében támogatja a képzéseken, továbbképzéseken való részvételt. Lehetőség szerint maga is szervez továbbképzéseket, konferenciákat, melyeken a lakásotthon dolgozói is részt vehetnek.

4. Komlói Különleges Lakásotthon, 7300 Komló, Munkácsy Mihály utca 106.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott - gyermekek ellátása,
- férőhelyek száma: 10,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

A lakásotthon bemutatása:

A lakásotthon Komló családi házas lakóövezetében helyezkedik el. A lakásotthon egy háromszintes családi házban működik, amelyhez udvar is tartozik. A földszinten nappali, konyha, nevelői szoba, kamra található, az emeleten és a tetőtérben a hálósobák és foglalkoztató szoba, valamint gardrób foglal helyet. Az épület berendezése illetve felszerelése teljesen új. A településrész falusias jellegű, célunk, hogy otthonunkat a környezet elfogadja, jószomszédi viszony alakuljon ki.

A lakásotthon 10 különleges szükségletű gyermek számára biztosít férőhelyet.

Általános funkciók:

Lakásotthonunk megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a tanulásban, vagy értelmileg akadályozott gyermek számára biztosít a gyermek állapotához igazodó különleges ellátást, illetve a fiatal felnőttek számára utógondozói ellátást. Az otthont nyújtó ellátást az átmeneti vagy a tartós nevelésbe vett gyermekek részére, a gyámhivatal által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv és az általunk készített egyéni gondozási-nevelési terv szerint biztosítjuk.

Lakásotthoni nevelésünk célja, hogy a veszélyeztetett helyzetbe került, különleges igényekkel bíró kiskorúak számára otthont, életkorának, egészségügyi és személyiségállapotának megfelelő gondozást, fejlesztést, nevelést, képességüknek megfelelő iskoláztatást nyújtsunk.

Az utógondozói ellátás keretében lakhatást és szükség szerint további ellátást biztosítunk azon nevelésből kikerült fiatal felnőtteknek, akinek utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte.

A lakásotthon kis létszámú, családi nevelésre, kisközösségre épülő egység. A gondozott gyermekek áttekinthető, családi otthonhoz hasonlóan berendezett, és általuk is alakítható, biztonságot nyújtó környezetben élhetnek. Az otthon házirendjének betartása mellett továbbra is gyakorolhatják mindennapi természetes társadalmi kapcsolataikat.

Legfőbb sajátosság: A lakásotthon mesterséges környezetként veszi át a család szociálpszichológiai értelemben vett státuszát, szerepeit, szocializációs feladatait. Ezt a vérszerinti család értékeinek figyelembevételével teszi. A lakásotthon nyújtja a példát, hogyan

tegye tartalmassá a hétköznapiakat, széppé az ünnepeket, hogyan kezelje a sikereket, viselje a kudarokat. Megtapasztalja a közösség erejét, gyakorolja a másokhoz való alkalmazkodást. Biztosítja az ellátott különleges ellátását.

A nevelés, gondozás célja: Az otthon lakói értelmileg akadályozott gyermekek, akiknek a személyiségfejlődését jelentősen befolyásolja a kommunikáció, a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók sérülése, a figyelem ingadozása, az alacsony fokú terhelhetőség. Csak akkor lehet eredményes a nevelésük, gondozásuk, ha minden egyes gyermek az általa igényelt, személyének szóló segítség maximumát kapja meg nevelőitől.

Munkánkban figyelembe kell venni, hogy:

- az ismeretszerzés, feldolgozás, alkalmazás során segítségre, állandó irányításra van szüksége a gyermeknek
- különleges hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre, az egyéni bánásmódra.

A különleges lakásotthoni nevelés a gyermekvédelmi gondoskodásban élő értelmileg akadályozott gyermek korának és képességeinek megfelelő ellátást biztosít, mely során a gyermek megtanul:

- részt venni és aktívnak lenni a közösségben
- rendelkezni az emberek közötti kapcsolatokkal
- igényelni a barátkozás és öröm érzését
- kölcsönös egymásrataltsággal, összetartozással és segítséggel élni
- megérteni a körülöttük lévő világot
- elismerni mások különbözőségét és intimitásigényét
- az idegenekkel szemben követendő magatartási szabályokat alkalmazni
- felkészülni az iskola utáni életre

A különleges lakásotthoni nevelés az otthonosságot, a gazdag, közvetlen emocionális kapcsolatok biztosítását, a nagyfokú egyéni gondozás, fejlesztés lehetőségét valósítja meg.

A lakásotthon olyan életközeg, ahol a gyerekek játszani, tanulni, dolgozni, önmagukat ellátni, közösségben élni, szabadidejüket kitölteni, lakni, de önmagukban lenni is megtanulnak.

Segítséget ad az önállóbb élethez a mindennapi teendők elsajátításával és a másokhoz való bizalom kialakításával. Felkészít a szociális beilleszkedésre azzal, hogy képessé tesz kapcsolatokra, és kapcsolatokhoz segít.

Munkánk során együttműködünk:

- Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ valamennyi munkatársával
- Illetékes gyámhivatalokkal
- Családsegítő szolgálatokkal
- Gyermekjóléti szolgálatokkal
- Oktatási-, nevelési intézményekkel
- Hatóságokkal
- Egyházakkal
- Civil szervezetekkel, különös tekintettel, a Fogyatékkal élők Baranya Megyei Szövetségével (FOBMSZ-szel) és az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségével (ÉFOÉSZ-szel), Komlói Intézményekkel (Művelődési Központtal, Egészségházzal)
- Települési önkormányzatokkal
- Helyi kisebbségekkel

A lakásotthoni munka koordinálása, a szakmai vezető szerepe:

A kifejezetten szakmai munkára hangsúlyt fektető koordinálást a szakmai vezető végzi.

Ennek formái:

- a gyermekközösséggel való találkozások, stábépítő látogatások, a nevelőkkel való közös értekezletek, havi szinten a lakásotthon vezetővel történő együttes konzultáció
- alkalmankénti és rendkívüli találkozók szervezése "külső" intézményekkel, amelyek a jövőbeni szakmai munka szempontjából meghatározóak
- a lakásotthon nevelő közössége havonta értekezletet tart, ekkor megbeszéljük az aktuális gondozási-nevelési problémákat, igyekszünk kialakítani az egységes nevelési eljárásokat, szemléletet és gyakorlatot, a következő hónap programjait megbeszéljük, az elvégzendő feladatokat nevesítjük.

Speciális feladataink:

A családi élet funkcióinak átvállalása. Az új gyermekek fogadása, a gyermek beilleszkedésének segítése. A beilleszkedés szempontjából nagy jelentősége van a nevelő humánus, empátias magatartásának, érdeklődésének, előlegezett bizalmának is. A gyermek legalapvetőbb szükséglete a szeretet, a biztonságérzet. Mindenkit őszintén, megértően fogadunk, megismerjük minden gyermeknek a lakásotthonba kerülése előtti életét, és abból kiindulva igyekszünk a saját értékrendünket, világos, érthető alapkövetelmény-rendszerünket a gyermekkel megismertetni, elfogadtatni. Fontos teendő a gyermek korábbi környezetével való együttműködés lehetőségeinek felkutatása, a családgondozójával való szoros együttműködés. A lakásotthon törekszik segíteni a családot abban, hogy alkalmassá váljék a gyermek visszafogadására, nevelésére, s ezzel párhuzamosan a gyermeket is fel kell készíteni a visszatérésre, a helytállásra, ha erre van mód és lehetőség. Mivel értelmileg akadályozott fiataljaink nem lesznek képesek az önálló életre, és tanulmányaik befejezése után utógondozói ellátásban részesülve a lakásotthonban maradnak szociális intézménybe történő elhelyezésükre várva, fontos feladatunk, hogy biztosítsuk részükre a háztartásban való aktív részvételt, és értelmes napi feladatokkal megbízva segítsük személyiségük állandó fejlődését.

Az otthonosság, az anyagi és érzelmi védettség biztosítása:

Tárgyi feltételek: higiénikus, esztétikus, célszerű, otthonos lakókörnyezet, melyben a gyermek munkája, törekvése, egyéni ízlése is helyet kap.

Személyi feltételek: szükséges, hogy a gyerekek tapasztalják a felnőttek elfogadását, szeretetét, odafigyelését, az otthon valamennyi dolgozójának figyelmisségét, örömeikben, gondjaikban való őszinte osztozást.

Legyen mindig egy felnőtt, akihez a gyermek fordulhat, a "valakinek kedvéért teljesíteni" akarás bármely felnőttel szemben kialakulhat, aki hiteles és a gyerekek maximális bizalmát és szeretetét élvezzi, ezen törekvést erősíti az egyéni gondozók kiválasztása.

Módszerek, elvek a lakásotthonban:

Nyitottság

Mindenkit őszintén, megértően fogadunk. Megpróbáljuk átérezni helyzetét, szorongásait, félelmeit.

A kapcsolattartás formái:

Család: Előzetes megbeszélés alapján a család tagjai (szülő, nagyszülő, testvér) a házirendnek megfelelően látogathatják a gyerekeket, ehhez megfelelő körülményeket biztosít a lakásotthon. Azokat a gyerekeket, akiknek szülője nem tud Pécsváradra utazni, a gyámhivatalok határozatainak megfelelően a kapcsolattartások helyszínére kísérik. A

gyerekeket segítjük, abban, hogy levélírással, telefonbeszélgetésekkel is tartsák a kapcsolatot családjukkal. Iskolai szünidőre azok a gyermekek utazhatnak haza, akiknek a gyámhivatal környezettanulmány alapján engedélyt ad. A szülőket, hozzátartozókat folyamatosan tájékoztatjuk a gyermek neveléséről, fejlődéséről és a vele kapcsolatos fontosabb eseményekről. A gyermeket felkészítjük a családba való visszakerülésre.

Iskola: A lakásotthon-vezető, vagy a nevelő részt vesz az iskolai rendezvényeken (pl.: szülői értekezlet, fogadóóra, farsang, Ki mit tud?, stb). Szükség szerint egyéni megbeszélést folytat a gyermek beilleszkedéséről, tanulmányi munkájáról, magatartásáról, a gyermeket segítő összehangolt pedagógiai módszerekről....stb. A gyermekfelügyelők naponta kísérik a gyermekeket az iskolába, és tanítás után értük mennek, így szoros, folyamatos kapcsolatban vannak ők is a gyermekek nevelőivel. Jó kapcsolatot tartunk fenn az iskolák dolgozóival, szívesen fogadjuk a pedagógusokat és a gyermekek osztálytársait "családlátogatásokon".

Gyámhivatal: A gyermekről, kapcsolattartásának alakulásáról a lakásotthon írásban tájékoztatja a gyámhivatalt.

Egyéb kapcsolatok: A szomszédokkal jó kapcsolatot alakítunk ki. A gyerekek az együttélés szabályait tiszteletben tartva fogadhatják barátait, de megóvjuk őket a felületes ismerősök önző közeledéseitől. Szakmai látogatóknak, érdeklődőknek bemutatjuk a lakásotthon belső életét, működését.

Egyéni bánásmód

A PAC- teszt segítségével évente felmérjük a gyermekek fejlettségi szintjét, a differenciált segítség módját ennek alapján tudjuk helyesen megvalósítani. Az egyéni nevelési-gondozási tervet az erre rendszeresített nyomtatvány segítségével, a rendelkezésre álló információkra támaszkodva, a gyermek véleményét meghallgatva készítjük el.

Figyelembe vesszük, hogy az értelmileg akadályozott gyermekek elsősorban pszichés fejlődését - és ezzel az életkori sajátosságokat is- gyökeresen befolyásolja:

- a fejlődési tempó nagyfokú lelassultsága,
- a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége az egyes területek egymáshoz való viszonyában.

A gyermekek extrémén lassú fejlődési tempója következtében a kognitív és a szociális területen egyre távolabb kerülnek kortársaiktól, ezért az egyéni fejlesztésben fontos tudni, hogy milyen szinten áll a gyermek az egyes területeken, és a kis lépések elvét szem előtt tartva mindig a következő lépésre koncentrálunk. Ezért a gyermek elé mindig elérhető célokat állítunk. Legfőbb módszereink a cselekvésbe ágyazott gondolkodás, a cselekvésen keresztül való ismeretszerzés, folyamatos gyakorlás, biztatás, ellenőrzés. A gyermek nem tárgy, hanem alanya, aktív részese a fejlesztésnek.

Következetesség

Az értékskálán kiemelt helyen szerepel az egymás közötti (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) intelligens kapcsolattartás- és együttműködés iránti igény kialakítása. Módszereinket és nevelési eszközrendszerünket e célok megvalósításához igazítjuk.

A közösségi illetve négy szemközt beszélgetéseken folyamatosan összegezzük, minősítjük a fejlődést, vagy visszaesést. A házirendben leírtakat számon kérjük. A fiatalok fogadják el, hogy ez irányú erőfeszítéseink az ő érdekükben történnek.

Fokozott önállóságra nevelünk, de senkit nem hagyunk magára. Nem "telepszünk" rá senkire, de mindig igyekszünk tudni, ki hol van, és mivel foglalkozik. A magára hagyatottság érzését mérsékeljük, megszüntetjük. Észrevesszük az apró örömeket, a sikereknek együtt örülünk.

A deviáns megnyilvánulások ellen következetesen fellépünk, küzdünk a negatív jelenségek ellen. A munkaértekezleteken eszmegbeszélésekkel igyekszünk elérni, hogy a felnőttek eltérő nevelési elvei, pedagógiai módszerei a gyakorlatban ne gyengítsék egymást. Az egyértelmű

hatásköri és irányítási mechanizmusokkal, információtovábbítással megelőzzük, hogy a gyermekek "kijátsszák" az "ügyeletes" felnőttet.

Normalizáció és integráció

Pedagógiai munkánkat a normalizáció és az integráció elveinek megfelelően tervezzük.

A normalizációs elvnek megfelelően az értelmi fogyatékos gyermekek és fiatalok számára olyan életmintát és hétköznapi feltételeket teszünk elérhetővé, melyek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legnagyobb mértékben megfelelnek. A normalizációs elv összetevői:

- szabályos, rendszeres napirend (értelmes tevékenységek, családi körülmények közötti étkezések, egyéni kívánság szerinti programokra lehetőség).
- szabályos, rendszeres hetirend (lakni, tanulni, illetve dolgozni más-más környezetben lehet. Ez biztosítja a szociális tanulást, tapasztalatok szerzését teszi lehetővé).
- szabályos, rendszeres éves tevékenységek (ünnepnapok, szünidő, nyaralás, utazás, családi ünnepek).
- életciklus normális tapasztalatainak megélését biztosítjuk (önismeret, önbizalom fejlesztése, szociális kapcsolatok, speciális fejlődési szükségleteik kielégítése, pedagógiai és szociális integráció), Igyekszünk a gyerekek részére minél több, külső programot biztosítani, hogy az átélt élményekkel fejlesszük személyiségüket, szocializációjukat.
- megfelelő tisztelet biztosítása (döntéseiket, kívánságaikat, kéréseiket elfogadjuk, elismerjük, tiszteletben tartjuk. Személyes tulajdont tiszteletben tartjuk, lehetőséget biztosítunk arra, hogy maga válassza ki ruházatát, hogy mit vesz fel).
- kétnemű világban élünk (baráti kapcsolatok kialakulását lehetővé tesszük)
- megfelelő anyagi feltételeket biztosítunk számukra (zsebpénzhasználatát biztosítjuk, a személyes döntéshozatal fejleszti önértékelésüket, önbecsülésüket).
- megfelelő környezeti feltételek biztosítása (megfelelő méretű, elhelyezkedésű, technikai eszközökkel felszerelt nem izolált környezetben lévő lakásotthonok biztosítják a személyiség fejlődését).

Az integráció elve valósul meg, amikor elősegítjük a külső kapcsolatok kialakítását (barátok, munkatársak, szomszédok). Részt veszünk a város életében, használjuk intézményeit (orvosi rendelő, művelődési ház, játszótér, posta, üzletek stb.), itt kapcsolatokat alakíthatnak ki neveltjeink, megtanulják a helyes viselkedési normákat.

Példamutatás, meggyőzés

A nevelőmunka hatékonyságának fontos tényezője a bizalom. A felnőtt (nevelő, gyermekfelügyelő) személye a maga természetességével, erényeivel és hibáival őszintén jelenjen meg a gyermekek világában. Sose okozunk csalódást, ne tegyünk be nem váltható ígéreteket.

A felnőtt legerősebb nevelő ereje személyiségében, példamutatásában keresendő. A nevelő, gyermekfelügyelő példaként áll a gondozottak előtt. Emiatt sohasem szabad rossz példát adni. Fontos a szavak és a tettek közötti harmónia, mert a cselekvésre ösztönző meggyőződés a sajátta vált motívumok alapján bontakozik ki.

Harmónia

A gyermekek és fiatalok megértéséhez és neveléséhez nagy türelem szükséges. A lakásotthonok belső viszonyai, a fiatalok anyagi helyzete, a rendszeres, célszerű tevékenység, elfoglaltság, a szórakozási szokások és törekvések mind nyomot hagynak a fiatalok lelki világában, fejlődésében.

Erre a folyamatra sajátos hatást gyakorol a felnőttek és gyermekek alkotta közösség tagjainak jó kapcsolata. Ezeknek a viszonyoknak a torzulása, megbillenése feszültséget eredményez, rossz hangulatot teremt az egész közösségben. A közösségi harmóniára szükség van, hogy mindenki átérezhesse, hogy a lakásotthon egy olyan biztonságot nyújtó pont, ahol jó tartózkodni, ahol meg lehet nyugodni, pihenni, érzelmileg, és fizikailag is meg lehet újulni. Nem megengedhetőek a kóros alá-fölérendeltségi viszonyok, a gyengék megalázása, az elősködő magatartás. Törekszünk arra, hogy a gyerekek megismerjék, elfogadják és be is tartsák az együttéléshez szükséges társadalmi normákat. (Megelőzéssel is próbáljuk a lopásokat, a szándékos rongálásokat, az agresszív dühkitöréseket elkerülni).

Tevékenységi formák a lakásotthonban:

Játék, sport: Az ember élettevékenységei között fontos helyet foglal el a játék. Különösen nagy szerepe van gyermekkorban, mert a gyermek legsajátosabb tevékenységi formája. A játék örömet adó tevékenység, elősegíti a gyermek szellemi fejlődését. Ezért nagyon fontos, hogy gyermekeinknek megfelelő teret, időt és lehetőséget adjunk a játékra. Fontos a játék és a sport összekapcsolása. A sport szabályokat tanít, önfegyelemre nevel, segíti az állóképesség, edzettség kialakulását. Szórakoztat, hasznos, egészséges időtöltés.

Elősegítjük, hogy egyéni érdeklődésüknek megfelelően különböző foglalkozásokra járjanak az iskolába (sportszakkör). Biztosítjuk számukra, hogy részt vegyenek a FOBMSZ rendezvényein, nyári táborán.

Kulturális foglalkozások: A kulturális foglalkozásokon esztétikai élményhez juttatjuk a gyermekeket. (színház-, bábszínház-, múzeum-látogatások) A jól megválasztott, a helyes módszerrel vezetett kulturális foglalkozások hatása igen mély. A gyermekek érdeklődése felébred, és művészi értékeihez kötődik, látóköriük, szélesedik, fejlődésükhöz helyes irányokat kapnak. Segítjük őket abban, hogy ők is kipróbálhassák a művészi tevékenységeket a lakásotthonban és az iskolai rajzszerzőkört járva. Lehetővé tesszük és segítjük a gondozottakat abban, hogy részt vegyenek az iskolai és a művelődési házban zajló zenés- mozgásritmus nevelő foglalkozásokon.

Önkiszolgálás, munka és közlekedés a lakásotthonban: Dolgozzanak a gyermekek az otthonban magukért, a közösségért a felnőttekkel együtt. Cél olyan tevékenységek megtanítása és gyakoroltatása, amelyet az ép értelmű gyermekek a családban automatikusan megtanulnak. Fontosnak tartjuk, hogy a különböző képességeiknek megfelelő apróbb-nagyobb munkákat is rájuk bizzuk, hogy közelebb kerüljenek a családi életben naponta előforduló tevékenységekhez. Körültekintően szervezzük meg, az egyéni és csoportos foglalkozásokat. Ezek az önkiszolgáló munkát is jelentik. Elvárjuk, hogy a gyerekek, fiatalok a lakásotthon mindennapi munkájából képességeik, életkoruk szerint ki vegyék részüket. Ismerjék meg a háztartással kapcsolatos munkákat (bevásárlás, konyhai munka, takarítás... stb. Fontos az életkor és a fogyatékoság figyelembevétele, a balesetvédelmi szabályok ismerete, és a felnőtt jelenléte. Fontos, hogy a munkának mindig legyen valami célja, és a gyermekek ismerjék, elfogadják a célt. A minél nagyobb önállóság elérése érdekében igyekszünk megtanítani az arra képes fiataloknak gyalogos közlekedés szabályain túl a tömegközlekedésben való önálló részvételt is.

Tanulási tevékenység: a tanulásban akadályozott tanulóink sem képesek az önálló tanulásra, ők is állandó motivációt, egyéni segítséget igényelnek a napi házi feladatok elkészítésében. Az értelmileg akadályozott gyermekeink is minden segítséget megkapnak tanulmányi munkájukhoz. A lakásotthon biztosítja a nyugodt, zavartalan tanulás feltételeit, az egyéni fejlesztést, szakmai segítséget, korrepetálás lehetőségét. A fejlesztés területei szorosan kapcsolódnak az iskolában tanultakhoz, kiemelten az otthoni körülmények között folytatott gyakorlatokra (életvitel és gyakorlati ismeretek: önkiszolgálás, kézimunka, háztartási és gondozási ismeretek, szociális munkatevékenység).

Szokások, ünnepek, hagyományok: A közösség kialakulásában nagy szerepe van az együttes élménynek, a szokások, hagyományok, rituálék kialakulásának. Fontos az ünnepekről való megemlékezés rituáléjának aprólékos kidolgozása, következetes betartása. A lakásotthonban megtartjuk a gyermekek születésnapjait, névnapjait, a pécsváradai hagyományos ünnepeken részt veszünk. (A város napja, Szent István napok, Leányvásár) Ezek az események növelik a gyermekek biztonságérzetét, és egyben erősítik énképük kialakítását. Fontos, hogy az ünnepek szokásrendszeréhez csak pozitív érzelmeket társítsunk. Az aktuális ünnepekre (pl.: Farsang, Húsvét, Mikulás, Karácsony) folyamatosan készülünk, ezekre történő ráhangolódás állandó feladatot, programot jelentenek

Utógondozói ellátás:

Az utógondozói ellátás keretében lakhatást, és szükség szerint további ellátást biztosítunk azon átmeneti, vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőttnek, akinek utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte. A gyámhivatal határozatával elrendelt utógondozói ellátás keretében a rászoruló fiatal felnőtt számára a szükség szerinti ellátást biztosítunk azon időszak alatt, amíg életfenntartását önállóan nem tudja biztosítani, vagy nappali tagozaton folytatja tanulmányait, vagy felvételét várja szociális bentlakásos intézménybe.

Segítséget nyújtunk azon feltételek megteremtéséhez, amelyek az ellátásból kikerülő fiatal felnőtt önálló életének megkezdéséhez, megélhetéséhez szükségesek. Az utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára a lakásotthon a lakhatási lehetőségről gondoskodik, és a fiatal felnőtt szükségleteihez, helyzetéhez igazodó ellátást nyújt, melyeket a ellátottal kötött megállapodásban rögzít (lakhatási lehetőséget, étkezési lehetőséget, ruházati lehetőséget, tisztálkodási és személyi higiéniai feltételeket, iskolai oktatás esetén biztosítja a tankönyvet, tanszert, egyéb iskolai felszerelést). Segíti az utógondozói ellátottat családi környezetbe való visszailleszkedésében, illetve önálló életének megkezdésében. Az önálló életvitelre nem képes fiatalok számára biztosítja a férőhely elfoglalásáig a kapcsolattartást az új intézménnyel, segíti a zökkenőmentes kiköltözést. Biztosítja az utógondozói ellátott számára a hozzátartozókkal, illetve más személyekkel való kapcsolattartás lehetőségét is az intézményen belül, azonban ez nem zavarhatja a többi gondozott életét.

A lakásotthon szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja:

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a gyermekeink oktatási intézményével, a helyi gyermekjóléti- és családsegítő szolgálattal, az egészségügyi központtal és más helyi, a gyermekek fejlődését elősegítő szervezetekkel, egyházzal. Ezen intézményekben dolgozó munkatársak részére

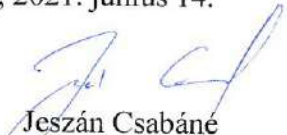
mindig lehetővé tesszük, hogy látogatásaikkal közvetlenül is bepillantassanak a lakásotthon életébe.

A lakásotthon szolgáltatásairól tájékozódhat mindenki az intézmény honlapján keresztül.

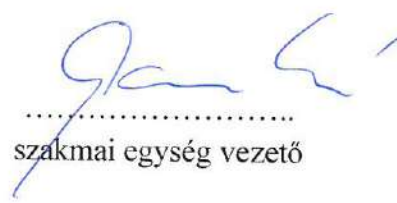
III. Mellékletek

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend

Pécs, 2021. június 14.

Jászán Csabáné
mb. intézményvezető

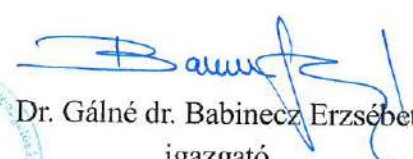

.....
szakmai egység vezető

A szakmai programot a mellékletekkel együtt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság képviselőjében.....számon jóváhagytam.

Pécs, 2021. 06. 25.

Dr. Gálné dr. Babinecz Erzsébet
igazgató

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Baranya Megyei Kirendeltség

